

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุนันท์ สุขสวัสดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2552

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุนันท์ สุขสวัสดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

บทคัดย่อ

ของ

สุนันท์ สุขสวัสดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

มีนาคม 2552

สุนันท์ สุขสวัสดิ์. (2552). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
อาจารย์ ดร.จรรวรณ์ สกุลคู, อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน 2) เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2-6 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่แบบเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมเกือบทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษามีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาแพทย์ชายและหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกือบทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนะว่าแตกต่างกัน

3. นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปริคลินิก และระดับคลินิก มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่าแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกือบทุกด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริการนักศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ที่นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปริคลินิก และระดับคลินิกมีทัศนะว่าไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้านว่าไม่แตกต่างกัน

ENVIRONMENT RELATED TO EDUCATIONAL MANAGEMENT OF THE
FACULTY OF MEDICINE SIRIRAJ HOSPITAL, MAHIDOL UNIVERSITY AS
PERCEIVED BY MEDICAL STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
SUNAN SUKSAWAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University.

March 2009

Sunan Suksawat. (2009). *Environment Related to Educational Management of the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University as Perceived by Medical Students*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Jaruwan Skulkhu, Dr.Suwaporn Tungsomworapongs.

The purposes of this study were to 1) investigate the perceptions of medical students toward environment related to educational management of the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University in 6 aspects: teaching and learning, instructors, student activities, student services, physical facilities and relationship among students. 2) compare the perceptions of medical students toward environment related to educational management of the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University classified by gender, class status, medical academic level and grade point average level. Samples were 285 second year through sixth year medical students enrolled during the second semester in the academic year 2007. A five point-rating scale questionnaire with 60 items and open-ended questions was used to collect data. Percentage, mean, standard deviation, t-test, one way analysis of variance and Scheffe's test were employed to analyze the data.

The results of the study were as follows:

1. The students rated the educational management of the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University on overall at a high level. When each aspect was considered, it was found that teaching and learning, instructors, student activities, student services and relationship among students were at high level but physical facilities were at a moderate level.

2. There was no significant difference between the perceptions of male and female students on overall and each aspect except the aspects of instructors and physical facilities.

3. There were significant differences between the perceptions of pre-clinical and clinical students on overall aspects at the level of $p < 0.05$. When each aspect was considered, it was found that there were significant differences between pre-clinical and clinical students on the aspects of teaching and learning, instructors student activities, and physical facilities but there was no significant difference on student services and relationship among students.

4. There was no significant difference among the perceptions of students who had different grade point average on overall and each aspect.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

ของ

สุนันท์ สุขสวัสดิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลกู)

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลกู)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงพนัสยา เขียวธาดากุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนวคิด ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไขด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงพนัสยา เขียวธาดากุล กรรมการที่แต่งตั้ง เพิ่มเติม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ร่วมเป็นกรรมการสอบผู้วิจัยรู้ลึกซึ้งซึ่งในความเมตตาเป็นอย่าง ยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.เอื้อพงศ์ จตุรธำรง และผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงพนัสยา เขียวธาดากุล ที่กรุณาให้ ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทำให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ สมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่อนุมัติให้ทุนพัฒนาศิริราชแก่ผู้วิจัยใน การศึกษาระดับปริญญาโท และขอขอบคุณนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลทุกท่าน ที่ กรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย- ศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้อันเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าด้าน การศึกษาให้แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อจำรูญ สุขสวัสดิ์ คุณแม่บุญสนอง สุข สวัสดิ์ และเพื่อนพี่น้องพี่ทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ พี่ๆ เพื่อนๆ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุนันท์ สุขสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	8
ความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	10
องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	17
สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน.....	18
สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน.....	21
สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา.....	22
สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา.....	24
สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่.....	26
สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน.....	28
การจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การจัดกระทำข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	 58
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	58
วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	59
การอภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	67
 บรรณานุกรม.....	 69
 ภาคผนวก.....	 77
ภาคผนวก ก หนังสือแนะนำและแบบสอบถาม.....	78
ภาคผนวก ข จดหมายขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	89
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	92
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ.....	94
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 99

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	34
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	40
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน.....	41
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล ด้านการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ.....	42
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายชื่อ.....	44
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล ด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นรายชื่อ.....	45
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล ด้านการบริการนักศึกษา เป็นรายชื่อ.....	46
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล ด้านอาคารสถานที่ เป็นรายชื่อ.....	48
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน เป็นรายชื่อ.....	49
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	50
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	51

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	52
13 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ.....	53
14 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	54
15 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	55
16 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันนักการศึกษามีความเชื่อว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของผู้เรียนอันดับแรกคือบ้าน รองลงมาได้แก่สถานการศึกษา ถ้าเราจัดสภาพแวดล้อมให้ดีก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดีได้ นอกจากนี้สถานศึกษายังมีอิทธิพลในด้านการถ่ายทอดวิชาความรู้ ลักษณะนิสัย อาชีพการงาน และสิ่งจำเป็นอื่นๆที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น

สภาพแวดล้อมในสถานบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อทัศนคติ พฤติกรรม แรงจูงใจ และประสบการณ์ในการเรียนรู้ของนักศึกษาอยู่มาก มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานบันอุดมศึกษาแตกต่างกันไป เช่น ทองเรียน อมรัชกุล (2525:40) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานบันอุดมศึกษาว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของสถาบัน และปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานบันการศึกษา มีอิทธิพลต่อผู้เรียนคือพฤติกรรม การบริหารสถาบัน พฤติกรรมผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนั้นสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในสถานศึกษาโดยตรงที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับผู้เรียน (กนกรัตน์ นาคหฤทัย. 2540: 1) ซึ่งสอดคล้องกับโกวิท วรพิพัฒน์ (2536: บทนำ) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมจะเป็นตัวกล่อมเกล้าให้ผู้เรียนเป็นคนละเอียดอ่อนพร้อมต่อการปลูกฝังคุณธรรมอันพึงประโชชน์ และแอสติน (Astin 1967:3) ที่ให้ความเห็นว่าสภาพแวดล้อมในสถานบันอุดมศึกษามีอิทธิพลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆของมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของโบว์แมน (Bowman. 1965:8) ที่เชื่อว่าสภาพแวดล้อมในสถานบันอุดมศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่ช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษานอกเหนือจากองค์ประกอบด้านชาวนับัญญา และจาร์ส นองมาก (2535:137) ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อนักศึกษาดีขึ้น

เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสถานบันอุดมศึกษามีความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น ดังนั้นควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อเอื้ออำนวยต่อความสำเร็จและการพัฒนาทุกด้านของนักศึกษา โดยจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เหมาะสม สะดวก ปลอดภัย เป็นระบบ ระเบียบ และเรียบร้อย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตร สินสิริ (2534: 39,46) ได้กล่าวว่าการที่จะพัฒนาบุคคลหรืออินทรีย์ให้ได้ผลดีจะต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย สถานบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมที่

สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจนสุดขีดความสามารถเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คือ การเป็นศิษย์ดี

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นมหาวิทยาลัยซึ่งตระหนักในความสำคัญของการจัดการศึกษาที่สนองนโยบายของรัฐ ทั้งในด้านการศึกษาและแก้ไขปัญหาด้านการขาดแคลนแพทย์ของประเทศไทย โดยยึดนโยบายประหยัดนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้เริ่มเปิดสอนมาตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2433 เป็นต้นมา หลักสูตรของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล วางบนพื้นฐานของปรัชญาทางการศึกษาดังนี้ “ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำวิทยาการทางการแพทย์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทุกระดับ” โดยมีจุดประสงค์ที่จะผลิตบัณฑิตและบุคลากรทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ สามารถทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคม สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อสังคม ถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นที่ตั้ง และปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์โดยยึดหลักเอาใจเขามาใส่ใจเรา (อตตานัน อุปมภ์ กร) และให้บริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลแก่ประชาชนทุกระดับ และศึกษาค้นคว้าและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน และชี้นำสังคมไทยในด้านสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนธำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. 2549: 6)

โครงสร้างการบริหารการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล แบ่งออกเป็น 24 ภาควิชา จัดการศึกษาเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปริคลินิก จำนวน 10 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชาจุลชีววิทยา ภาควิชาชีวเคมี ภาควิชาปรสิตวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยาคลินิก ภาควิชาเภสัชวิทยา ภาควิชาวิทยาภูมิคุ้มกัน ภาควิชาเวชศาสตร์การธนาคารเลือด ภาควิชาสรีรวิทยา ระดับปริคลินิกศึกษาที่อาคารเรียนรวมตึกอดุลยเดชวิกรม ระดับคลินิก จำนวน 14 ภาควิชา ได้แก่ ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ภาควิชาจักษุวิทยา ภาควิชาตจวิทยา ภาควิชานิติเวชศาสตร์ ภาควิชารังสีวิทยา ภาควิชาวิสัญญีวิทยา ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู ภาควิชาศัลยศาสตร์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ มีการเรียนการสอนที่โรงพยาบาลศิริราช (2552: ออนไลน์)

ในการจัดการศึกษาที่จะทำให้นักศึกษาแพทย์บรรลุจุดมุ่งหมายของคณะแพทยศาสตร์ได้นั้นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นจะต้องมีความเข้าใจและเอาใจใส่ต่อความต้องการของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานศึกษา รับฟัง และให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษามีปัญหา ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีและมีความภาคภูมิใจต่อการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ในการดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จากการสัมภาษณ์

นักศึกษาแพทย์ พบว่ายังมีปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะ แพทยศาสตร์ในด้านต่างๆ อยู่หลายประการ สรุปประเด็นปัญหาต่างๆ ได้ดังนี้

ด้านการเรียนการสอนในระดับปริคณีก ปัญหาที่พบ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์จับประเด็นของ บทเรียนไม่ถูก ซึ่งมาจากปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านเนื้อหาวิชา สื่อการสอน และบุคลากรผู้สอน ปัญหาที่ พบด้านเนื้อหาวิชามีมากและซ้ำซ้อน บางรายวิชาไม่สอดคล้องระหว่างหน่วยกิตกับระยะเวลาเรียน รวมทั้งไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหา สไลด์เนื้อเยื่อที่ใช้ประกอบการสอนมีการใช้มานาน จึง ควรปรับปรุงใหม่ และเพิ่มจำนวนให้เพียงพอกับการใช้ ด้านบุคลากรผู้สอน ได้แก่ จำนวนอาจารย์และ เจ้าหน้าที่ควบคุมการสอนในห้องปฏิบัติการต่างๆ มีจำนวนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาแพทย์ (นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3. 2549: สัมภาษณ์) ด้านการเรียนการสอนระดับคลินิก พบว่าการเรียนบาง โรค บางครั้งนักศึกษาแพทย์ได้รับการตรวจคนไข้แล้วแต่กรณี และใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติน้อยเกินไป บางครั้งอาจารย์ติตติการกิจจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตารางสอนโดยไม่แจ้งล่วงหน้า (นักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 6. 2549: สัมภาษณ์)

ด้านอาจารย์ผู้สอนในระดับปริคณีก พบว่าอาจารย์บางท่านมีความรู้ในสาขาวิชาที่สอน แต่ ขาดเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน บรรยายไม่น่าสนใจ สอนเนื้อหาไม่สัมพันธ์กัน ทำให้ นักศึกษาเกิดความสับสน อาจารย์บางท่านสอนเสียงเบาฟังไม่ชัด บางท่านสอนค่อนข้างเร็วทำให้ นักศึกษาจดและฟังไม่ทัน อีกทั้งอาจารย์ประจำกลุ่มทำการสอนไม่ตรงเวลาตามที่กำหนดในตารางสอน มีการเลื่อนการสอนบ่อย นอกจากนี้นักศึกษามีความต้องการให้อาจารย์ช่วยแนะนำแนวทางในการอ่าน หนังสือเพราะมีเนื้อหาเยอะมาก (นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3. 2549: สัมภาษณ์) ส่วนการเรียนในระดับ คลินิก พบว่าการฝึกตรวจคนไข้นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนบางท่านมีความเข้มงวดเกินไปและขาด การเน้นเรื่องการใช้อุปกรณ์ในการตรวจคนไข้ และในขณะเดียวกันนักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ต้องการ คำปรึกษาวินิจฉัยอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง แต่อาจารย์ผู้สอนไม่มีตารางเวลาที่ชัดเจนในการให้นักศึกษา แพทย์เข้าพบส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาแพทย์มีน้อย (นักศึกษาแพทย์ชั้นปี ที่ 5. 2549: สัมภาษณ์)

ด้านกิจกรรมนักศึกษา พบว่าการจัดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับเวลาที่นักศึกษาแพทย์ว่าง การ ประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง นักศึกษาแพทย์ไม่เห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จึงมาร่วม งานไม่มาก และหากมีการจัดกิจกรรมนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 – 6 มักมีปัญหาด้านการมาเข้าร่วม กิจกรรมเพราะต้องอยู่เวรดูแลผู้ป่วยตามที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษาแพทย์ไม่สามารถจัดสรรเวลาใน การเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้นักศึกษาแพทย์ที่เรียนระดับคลินิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย (นักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 3. 2549: สัมภาษณ์)

ด้านการบริการนักศึกษา พบว่าห้องสมุดคับแคบ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และมีหนังสือน้อย ไม่ เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาแพทย์ ฐานข้อมูลมีไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า บรรยากาศไม่เหมาะสม อุณหภูมิภายในห้องต่ำเกินไป รวมทั้งเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำนักศึกษาแพทย์ก็มีไม่เพียงพอกับจำนวน นักศึกษาแพทย์ ในส่วนของห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของคณะฯ พบว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ อยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน โปรแกรมในเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และ

เครื่องพิมพ์มีไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ของนักศึกษาแพทย์ ประกอบกับระบบของเครื่องซ้ำมาก ยังไม่มีการปรับปรุง ฝ่ายทะเบียนมีเจ้าหน้าที่ในการให้บริการนักศึกษาแพทย์ไม่เพียงพอกับจำนวน นักศึกษาแพทย์ที่เข้ามาใช้บริการบางครั้งทำให้การบริการล่าช้า (นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5. 2549: สัมภาษณ์) นอกจากนี้ในโรงอาหารก็มีจำนวนร้านค้าสำหรับให้บริการกับนักศึกษาค่อนข้างน้อย ทำให้ นักศึกษาไม่สะดวกในการใช้บริการของโรงอาหาร (นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5. 2549: สัมภาษณ์)

ด้านอาคารสถานที่ พบว่าห้องปฏิบัติการปิดเร็วทำให้ต้องไปใช้ที่ตึกอตุลยเดชวิกรมชั้น 3 ซึ่งไกลเกินไปและมีเพียงโต๊ะให้อ่านหนังสือเท่านั้น ทำให้ไม่สะดวกในการค้นคว้า ห้องเรียนมีระดับ อุณหภูมิไม่เท่ากัน เช่น ด้านหน้าห้องจะมีความเย็นของเครื่องปรับอากาศที่เย็นมาก ส่วนด้านหลังห้อง อากาศร้อนส่งผลให้นักศึกษาแพทย์ขาดสมาธิในการเรียน เก้าอี้ในห้องเรียนค่อนข้างเก่าและบางตัว ชำรุด ไม่อยู่ในสภาพใช้งาน ห้องเรียนบางห้องคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาแพทย์ อุปกรณ์สื่อ โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ประกอบห้องบรรยายมีความไม่เหมาะสม ไม่มีการบริหารการใช้อุปกรณ์ที่ดี ปัญหาความเสียหายของวัสดุอุปกรณ์มีอยู่เสมอ เช่น หลอดไฟขาด ขาดการซ่อมบำรุงรักษา รวมทั้ง ห้องน้ำไม่สะอาดและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาแพทย์ บริเวณโดยรอบอาคารมีสถานที่นั่ง พักผ่อนน้อยและมีความแออัด บางครั้งการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนในการติดต่อขอใช้สถานที่ยุ่งยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรม (นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4. 2549: สัมภาษณ์)

ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน พบว่าการมาเรียนที่ศิริราชเวลาสังสรรค์กับเพื่อนๆ ลด น้อยลงเพราะการฝึกปฏิบัติงานจะแยกย้ายกันไปเป็นกลุ่มๆ และพบกันเมื่อมีชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี และพบเพื่อนในกลุ่มเดียวกันบ่อยครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่พวกที่เคยอยู่กลุ่มเดียวกันก็จะอยู่ด้วยกันตลอด ซึ่งมีความเห็นว่าจะควรจะมีการกระจายกลุ่มกันบ้าง จะได้มีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่นๆ ด้วย ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาแพทย์รุ่นพี่กับนักศึกษาแพทย์รุ่นน้องระหว่างชั้นปีที่ 2-6 มีความสัมพันธ์กันน้อย ทำให้ไม่มีการนัดรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือหรือแนะนำเรื่องการเรียนรู้ และมัก มีเวลาว่างไม่ตรงกัน ในภาพรวมของความสัมพันธ์ของนักศึกษาแพทย์จะมีลักษณะต่างคนต่างเรียน ซึ่งเป็นบรรยากาศของการแข่งขันกัน (นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4. 2549: สัมภาษณ์)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็น แนวทางสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องในการปรับปรุงดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อม ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลให้เอื้อต่อการผลิตบัณฑิตแพทย์อย่างมี คุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ใน 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้าน

อาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน การส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ให้เอื้ออำนวยต่อการผลิตบัณฑิตสาขาแพทยศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ชั้นปีที่ 2-6 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 รวมทั้งสิ้น 1,153 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 เพศ แบ่งเป็น

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 ระดับที่ศึกษา แบ่งเป็น

1.2.2 ระดับปรีคลินิก ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2-3

1.2.3 ระดับคลินิก ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4-6

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการเรียนการสอน

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน

2.3 ด้านกิจกรรมนักศึกษา

2.4 ด้านการบริการนักศึกษา

2.5 ด้านอาคารสถานที่

2.6 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะต่อสภาพแวดล้อมในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล หมายถึงความคิดเห็นของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้คือ

1.1 ด้านการเรียนการสอน หมายถึงการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ เนื้อหาของรายวิชา เอกสารประกอบการสอน วิธีการสอนและกิจกรรมประกอบการสอน การใช้สื่อการสอน การใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอน การใช้เวลาในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และบรรยากาศของการเรียนการสอน

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึงลักษณะและการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอน ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ บุคลิกภาพของผู้สอน ความเป็นผู้มี ความรอบรู้ในสาขาวิชาที่สอน แนะนำแหล่งความรู้ทางวิชาการ การอุทิศตนต่อภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อนักศึกษา ความมีคุณธรรมและจริยธรรม

1.3 ด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึงการจัดกิจกรรมต่างๆในคณะแพทยศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถ บุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมกีฬา กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

1.4 ด้านการบริการนักศึกษา หมายถึงการจัดบริการต่างๆที่จะเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในคณะแพทยศาสตร์ ได้แก่ การจัดปฐมนิเทศ การจัดบริการด้านสุขภาพ การบริการให้คำปรึกษาแนะแนว การบริการทุนการศึกษา การบริการห้องสมุด การบริการลงทะเบียน การบริการสืบค้นข้อมูล และการบริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

1.5 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึงการจัดบริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และใช้ในกิจกรรมต่างๆ สำหรับนักศึกษาแพทย์ ได้แก่ ความเพียงพอของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสุขา ห้องสโมสรนักศึกษาและบริการพักผ่อน ห้องสมุด การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในบริเวณอาคารรวมทั้งสภาพแสง เสียง และสิ่งอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่และการศึกษาของนักศึกษาแพทย์

1.6 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน หมายถึงการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน รวมทั้งเพื่อนต่างชั้นปี ความสามารถในการทำงานกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างเพื่อน

2. นักศึกษาแพทย์ หมายถึงนักศึกษาแพทย์ในชั้นปีที่ 2 – ปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550

3. ระดับที่ศึกษา หมายถึงระดับที่ศึกษาตามการจัดการเรียนการสอนในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล แบ่งเป็น 2 ระดับ ระดับปริคlinik คือชั้นปีที่ 2 - 3 จะศึกษาครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่การทำงานของร่างกายและจิตใจของมนุษย์ สาเหตุ กลไกการเกิดโรคพยาธิสภาพ และพยาธิสรีรวิทยาของโรค แนวทางการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ฯลฯ โดยสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมแพทยสภา พ.ศ. 2545 ระดับคลินิก คือชั้นปีที่ 4-6 จะศึกษาครอบคลุมความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพเกี่ยวกับโรค/ปัญหาทางด้านสุขภาพ โดยสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมแพทยสภา พ.ศ. 2545

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงผลการเรียนของนักศึกษาแพทย์ที่ได้รับตามคะแนนเฉลี่ยสะสมนับตั้งแต่ภาคการศึกษาที่นักศึกษาได้เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาที่ 2/2550 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในระหว่าง 2.51-3.24

4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 หรือต่ำกว่า

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. นักศึกษาแพทย์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามสารบัญชานี้ ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา และการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ในสังคม นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันไป โดยปราณี ทองแต้ม (2538: 9) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในชั้นเรียน ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนและบุคลิกภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณภา อิทธิไมยยะ (2537: 6) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมหมายถึงองค์ประกอบต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาอันได้แก่ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และกลุ่มเพื่อน ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดความประทับใจ ความผูกพันและมีผลต่อการพัฒนาตนเอง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทัศนคติและความสนใจของบุคคลในสถาบันอุดมศึกษานั้น และสำเนา ขจรศิลป์ (2538: 70) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมว่าหมายถึงสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตและสถานการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ส่วนจำนง อินทองคำและคณะ (2533: 6) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมว่าหมายถึงสิ่งเร้าที่มีศักยภาพอันได้แก่วัตถุ สิ่งของ บุคคล กฎระเบียบ สภาพการณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรม แนวความคิด ความรู้สึก บรรยากาศ ระบบการศึกษา การปกครอง กิจกรรม ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่และอื่นๆ ที่มามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกๆ ด้านแก่นักศึกษา นอกจากนี้วิไล ดังทัดสวัสดิ์ (2536: 11) ยังได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมว่าหมายถึงพฤติกรรม เหตุการณ์ หรือลักษณะใดๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษาที่จะส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของประสาน อุพารธรรม (2539: 12) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาหมายถึง การรับรู้และความประทับใจของนักศึกษาที่มีต่อลักษณะต่างๆ ของสถาบันได้แก่ ชื่อเสียง สถาบันการบริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อนและอาคารสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และ

พัฒนาการของมวลสมาชิกในสถาบัน และในเรื่องเดียวกันนี้ มันทนา แขวงโสภา (2538:9) ได้เพิ่มเติมว่าสภาพแวดล้อมอุดมศึกษายังหมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สถานที่ หรือลักษณะใดๆ ที่นักศึกษารับรู้ว่าจะก่อให้เกิดผลหรือขัดขวางความก้าวหน้าของการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ และทักษะในวิชาชีพที่ตนกำลังศึกษาเล่าเรียน

จากความหมายต่างๆดังกล่าวมาแล้วอาจสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบๆตัวนักศึกษาในสถาบันทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม กฎเกณฑ์ระเบียบวินัย ค่านิยม ทักษะ การปฏิสัมพันธ์ อาคารสถานที่ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาในสถาบัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อพฤติกรรมของผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา นักการศึกษาได้อธิบายถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันไป ดังเช่น มันทนา แขวงโสภา (2538: 9) ที่ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้คือ 1). สร้างความพึงพอใจและความสุขในการทำงาน 2). ลดการสูญเสียเวลาในการสอน 3). เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอน การมีอุปกรณ์การสอนที่ครบสมบูรณ์ มีหนังสือเพียงพอต่อการค้นคว้า ช่วยให้ผู้สอนทำงานด้วยความเต็มใจ เต็มความรู้ความสามารถ 4). สร้างสัมพันธภาพในการสอน เมื่อสภาพแวดล้อมมีความสะดวก มีความคล่องตัวในการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนมีความสุข มีทัศนคติที่ดีในหน่วยงาน 5). ลดอัตราการย้าย การลาออกของอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากความไม่พึงพอใจในสภาพแวดล้อม

นอกจากนั้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมยังเชื่อว่าสภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของเอกัตบุคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนาเพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของสถาบันคือความเป็นผู้ได้รับการศึกษาโดยสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน พิพัฒนชูเกียรติ (2541: 28-29) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี เช่น มีอาคารสถานที่ มีเครื่องมือ และมีระบบการบริหารงาน แต่ในทางตรงกันข้ามหากสภาพแวดล้อมไม่ดีย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ ไม่มีเครื่องมือ และไม่มีระบบการบริหารงานดี ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี ซึ่งนิพนธ์ วรรณเวช (2538: 2) กล่าวว่าในการจัดการศึกษาเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นองค์ประกอบได้แก่คุณภาพของอาจารย์ คุณภาพของนักศึกษา บรรยากาศทางวิชาการ การบริหารงาน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษานั้นด้วย

จากการศึกษาความสำคัญของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาจากกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ สิ่งเร้าที่เป็นสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งได้แก่ ผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น ความเชื่อ ทศนคติของผู้เรียนเอง อาคารสถานที่ ส่วนสิ่งเร้าที่เป็นสภาพแวดล้อมภายในได้แก่ ความสนใจใฝ่เรียนของผู้เรียน สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อขบวนการพัฒนา นักศึกษา ซึ่งจะหล่อหลอมพฤติกรรมของนักศึกษา หากสภาพแวดล้อมดีและนักศึกษาดตอบสนองต่อ สิ่งเร้าดีก็จะส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษามีเทคนิคและเครื่องมือหลายวิธีที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายของการศึกษา จากงานวิจัยของอรรถนพ คุณพันธ์ (2521: 61) ได้สร้างแบบสำรวจสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา แบบสำรวจที่สร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงตาม ทฤษฎีเฉพาะตรงตามเนื้อหา และมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง สำหรับเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการประเมินผลสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา โดยยึดหลักการสร้างตามแบบมาตราส่วนวัด สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย และตั้งทฤษฎีเฉพาะของลักษณะสถาบันอุดมศึกษาที่ดี 5 ทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีเฉพาะที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นมวล สมาชิกในมหาวิทยาลัยมีความรู้สึกพึงพอใจ มีศรัทธา และทัศนคติที่ดีต่อความภาคภูมิใจที่ได้เป็น นักศึกษาของสถาบัน

ทฤษฎีเฉพาะที่ 2 บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษา ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ถ้าบรรยากาศในการเรียนการสอนดีมีประสิทธิภาพย่อมทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ เป็นบัณฑิตที่ทรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมตามความมุ่ง หมายของสถาบัน

ทฤษฎีเฉพาะที่ 3 สภาพแวดล้อมที่ดีจะต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการส่งเสริมกิจกรรม เสริมหลักสูตรทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งกิจกรรมเสริมสร้างให้ นักศึกษารอบรู้ และเป็นบัณฑิตทั้งร่างกายและจิตใจ

ทฤษฎีเฉพาะที่ 4 สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่ดี จะต้องเป็นสถาบันที่มีการ บริหารงานที่ดี นักศึกษาในสถาบันต้องเคารพกฎระเบียบของสถาบัน อีกทั้งผู้บริหารยินดีให้ คำปรึกษาแก่นักศึกษา และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถาบัน

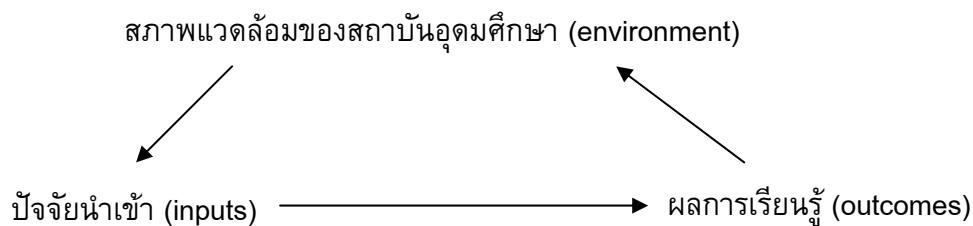
ทฤษฎีเฉพาะที่ 5 อาคารสถานที่ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญทางด้านกายภาพที่จะช่วยผลักดัน ให้การเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาสัมฤทธิ์ผล สถาบันจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีได้นั้นจะต้องมี อาคารสถานที่ดี ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ อีกทั้งมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

ส่วนแอสติน (พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์. 2548: 21; อ้างอิงจาก Astin. 1971: 6-7) ได้ สรุปวิธีการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาเป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ ดังนี้

1. วิธีการวัดภาพลักษณ์ของสถาบัน (The image approach) ตัวอย่างเครื่องมือวัด เช่น CCI (College characteristics Index) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยเพสและสเตอร์น (Pace; & Stern. 1958: 264-277) มีข้อคำถามชนิดเลือกตอบจริง/ไม่จริง 300 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับความประทับใจในสภาพแวดล้อมของสถาบันหรือบรรยากาศของสถาบันโดยภาพรวม ซึ่งต่อมาในปี 1960 และ 1963 เพสได้ปรับปรุงใหม่เรียกชื่อว่า CUES (College and University Environmental Scales) และปี 1979, 1990 เพสได้พัฒนาแบบสอบถามประสบการณ์ของนักศึกษาขึ้น (The College Student Experiences: CSE) เพื่อสอบถามคุณภาพของความพยายาม (Quality of effort) ของนิสิตนักศึกษาที่ได้ทุ่มเทให้กับศึกษาเล่าเรียนในรายวิชาต่างๆ การทำความรู้จักคุ้นเคยกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ทุ่มเทให้กับการศึกษาเล่าเรียนในรายวิชาต่างๆ การทำความรู้จักคุ้นเคยกับสถาบันอุดมศึกษาในทุกๆ ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม หรือสโมสรภายในสถาบัน การใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการสร้างความสัมพันธ์ภาพอันดีกับอาจารย์ และเพื่อนนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้โดยมีการใช้ทรัพยากรที่สถาบันจัดหาให้และใช้โอกาสอย่างเต็มที่เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง แบบสอบถามชุดนี้แตกต่างจาก CCI (College Characteristics Index) และ CUES (College and University Environmental Scales) ซึ่งเน้นการวัดลักษณะสภาพแวดล้อมตามการรับรู้ของนักศึกษา แต่ CES เน้นการวัดพฤติกรรมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาในสภาพแวดล้อมต่างๆ กัน CSE เป็นแบบสอบถามที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อศึกษาการพัฒนา นักศึกษา

2. วิธีการวัดคุณลักษณะของนักศึกษา (The student characteristics approach) ตัวอย่างเครื่องมือวัด เช่น EAT (Environmental Assessment Technique) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยแอสตินและฮอลแลนด์ในปี 1961 สำหรับในงานวิจัยของแอสติน ได้มีการสร้างเครื่องมือใหม่อีกชุดหนึ่งชื่อ ICA (Inventory of College Activities) เพื่อสำรวจสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้า 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน (Peer environment) สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน (Classroom environment) สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร (Administrative environment) และสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ (Physical environment)

และนอกจากนั้น แอสตินได้ทำการศึกษาและเสนอโมเดล I-E-O สำหรับการศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา (Astin's I-E-O Model for Studying Student Outcomes) ซึ่งกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (inputs) สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา (environment) และผลการเรียนรู้ของนักศึกษา (outcomes) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดล I-E-O สำหรับการศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

ที่มา : พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์. (2548). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง. หน้า 22.

ปัจจัยนำเข้า หมายถึง คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ เมื่อเริ่มเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นพื้นความรู้เดิม รวมทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ใดๆ ก็ตามที่นิสิตนักศึกษาได้รับมาก่อนที่จะเข้าเรียน เช่น รายวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองและลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา เช่น เพศ อายุ การนับถือศาสนา เป็นต้น

สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียนที่นักศึกษาได้รับระหว่างที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เช่น หลักสูตรการเรียนการสอน นโยบายของสถาบัน ความสัมพันธ์กับคณาจารย์ และเพื่อนนักศึกษา

ผลการเรียนรู้ หมายถึงคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่างๆ หลังจากได้รับประสบการณ์ต่างๆจากสภาพแวดล้อมในสถาบัน เป็นความเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนักศึกษาที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการได้รับมวลประสบการณ์ในสถาบันและปัจจัยนำเข้าของนักศึกษาแต่ละคนนั่นเอง

นอกจากนี้แอสตินได้รวบรวมหลักการต่างๆจากทฤษฎีทางการศึกษาหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบคลาสสิก เป็นต้น โดยแอสตินมีความมุ่งหมายต้องการพัฒนาทฤษฎีที่นักวิจัยทั่วไปสามารถนำไปใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตรวมทั้งผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา และอาจารย์ก็อาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้แก่นิสิตได้

การศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษามีเทคนิควิธีและเครื่องมือที่แตกต่างกันออกไปตามเป้าหมายของการศึกษา โดยปัจจุบันยังไม่สามารถบอกได้ว่าวิธีใดดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ พิริยานุวัฒน์และสมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2519: 24-34) ที่ได้ศึกษางานเขียนเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้อธิบายตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษาและมาตรฐานเครื่องมือที่ใช้ พบว่ามีเทคนิควิธีการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันหลายวิธีโดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 วิธีใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. การวัดภาพพจน์สถาบันอุดมศึกษา (The image approach) กระทำโดยให้สมาชิกในสถาบัน ได้แก่ นิสิตนักศึกษา คณาจารย์ หรือผู้บริหาร ได้แสดงความรู้สึก ความประทับใจต่อสภาพแวดล้อมสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาในทัศนะหรือความ

คิดเห็นของสมาชิกสถาบันนั้น มวลสมาชิกดังกล่าวเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสามารถบรรยายคุณภาพและคุณลักษณะสถาบันของตนได้ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยอาศัยเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ดัชนีวัดคุณลักษณะสถาบันอุดมศึกษา (The College Characteristic Index หรือ CCI) ซึ่งเพสและสเตอร์น (Pace; & Stern. 1965: 260-277) เป็นผู้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยความคิดเห็นพื้นฐานจากทฤษฎีความต้องการของมนุษย์และความกดดันจากสภาพแวดล้อม แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 300 ข้อ มุ่งวัดสภาพแวดล้อมต่างๆ 30 ชนิด โดยให้ผู้ตอบพิจารณาว่าแต่ละข้อถูกหรือผิดไปจากคุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่ตนสังกัดอยู่ แต่ถ้าต้องการทราบถึงความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของสถาบัน ก็จะสามารถสรุปได้จากคำถามที่เห็นด้วยกับข้อคำถามบางข้อ เช่น อาจารย์และผู้บริหารได้ประกาศเวลาการทำงานให้ทราบอย่างชัดเจน นักศึกษาต้องนั่งเรียน ตามที่ที่จัดไว้ให้ โดยปกติอาจารย์จะเรียกชื่อนักศึกษาก่อนสอนและข้อคำถามอื่นๆ ในลักษณะนี้ เป็นต้น ถ้านักศึกษาส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นด้วยกับข้อคำถามเหล่านี้แสดงว่าลักษณะเหล่านี้บ่งถึง ลักษณะของสถาบันที่ตนสังกัดอยู่

1.2 มาตรฐานสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา (The College and University Environment Scales หรือ CUES) การศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาวิธีนี้เป็นการศึกษา ลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา 5 ประการ คือ ความสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ได้จริง (practicality) ความสามารถติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน (community) ความรับผิดชอบและสำนึกใน หน้าที่ของตน (awareness) ความเป็นผู้มีระเบียบแบบแผนและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม (propriety) และความเป็นผู้ใฝ่หาความรู้และค้นคว้าอยู่เสมอ (scholarship) แบบสอบถามมาตรฐาน วัดสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษามีข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของสถาบัน อุดมศึกษา 5 ประการข้างต้น และให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าข้อคำถามเหล่านั้นถูกหรือผิด โดยตอบจากสภาพความเป็นจริงของสถาบัน ข้อคำถามนี้มุ่งสอบถามความประทับใจเกี่ยวกับ ภาพพจน์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นนั่นเอง

1.3 แบบสำรวจภาระหน้าที่ของสถาบัน (The Institutional Functioning Inventory หรือ IFI) ซึ่งเซนตรา ฮาร์ทเน็ตและปีเตอร์สัน (Centra; Hartnett; & Peterson. 1970: 405-416) เป็นผู้สร้างขึ้นโดยเชื่อว่าลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาหลายลักษณะ เช่น แผนการจัดการศึกษา ควรจะ ประเมินสำรวจหน้าที่สถาบันนี้ซึ่งประกอบด้วยข้อความต่างๆ 132 ข้อ ซึ่งแยกเป็น 11 มิติหรือมาตรามี ดังนี้คือ หลักสูตรพิเศษทางสุนทรียภาพ อีสรภาพทางวิชาการ ความหลากหลายของมนุษย์ส่งผลถึง การพัฒนาความเป็นอยู่ในสังคม ความวิตกกังวลในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม ความวิตก กังวลในการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความต้องการพื้นฐาน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการวางแผน ความวิตกกังวลเกี่ยวกับความรู้ที่สูงขึ้น ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ และความรักเกิดทุนในสถาบัน นอกจากนี้ยังมีการประเมินการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรของการศึกษาในระดับต่างๆ ตามหลักของไอเอฟไอ (IFI) ที่มีความเชื่อมั่น (reliability) และมีความคงที่ภายใน (Internal consistency) ตั้งแต่ .83 ถึง .96 โดยดูได้จากคำตอบของอาจารย์ที่ มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังกับเกณฑ์ของสถาบันและข้อมูลจากมาตรฐานวัดสภาพแวดล้อม

สถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการจัดวางแผนพัฒนาการศึกษาและการผลิตนวัตกรรมทางการศึกษาของสถาบันได้อีกด้วย

2. วิธีวัดคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา (The Student Characteristics Approach) ซึ่ง แอสตินและฮอลแลนด์ (Astin; & Holland. 1961: 308-316) เป็นผู้สร้างขึ้นตามความเชื่อที่ว่าบุคคลเป็นผู้สืบทอดสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมสถาบันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมส่วนตัวของนิสิต นักศึกษา อาจารย์และผู้บริหารตลอดจนมวลสมาชิกอื่นของสถาบันนั้นในการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันตามวิธีนี้ กำหนดให้นักศึกษาแต่ละคนตอบแบบสอบถามเพื่อบรรยายถึงสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับตนเองและสถาบันแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน โดยเชื่อว่าคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาจะถูกกำหนดขึ้นหรือแต่งเติมเสริมสร้างโดยสภาพแวดล้อมของสถาบัน เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวัดคุณลักษณะตามวิธีนี้ ได้แก่ เทคนิคการประเมินสภาพแวดล้อม (The Environment Assessment Technique หรือ EAT) สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาเป็น ผลลัพธ์จากคุณลักษณะ 8 ประการ คือ

2.1 ระดับสติปัญญาโดยเฉลี่ยของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในปีแรกหาได้โดยวัดจากข้อทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ขนาดของสถาบันเป็นที่ยอมรับกันว่าขนาดของนักศึกษาในสถาบันใดจะแปรผันตามแนวโน้มตามธรรมชาติเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาของสถาบันที่มีการแจกแจงเบ้มาก ดังนั้นรากที่สองของขนาดสถาบันจึงเป็นดัชนีชี้บ่งถึงขนาดของสถาบันที่แท้จริงและการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

2.3 สัดส่วนของนักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาที่เน้นหนักทางด้านสังคมนิยม (Realistic orientation) คือนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเกษตรศาสตร์ พลศึกษา และวิชาอื่นคล้ายคลึงกัน

2.4 สัดส่วนของนักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาที่เน้นหนักทางด้านพุทธิปัญญา (Intellectual orientation) คือนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ และวิชาอื่นๆที่คล้ายกัน

2.5 สัดส่วนของนักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาที่เน้นหนักทางด้านสังคม (Social orientation) คือนักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาสังคมศาสตร์ พยาบาลและวิชาอื่นๆที่คล้ายกัน

2.6 สัดส่วนของนักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาที่เน้นหนักทางด้านอนุรักษนิยมหรือการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน (Conventional orientation) หมายถึง นักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาเลขานุการ การบัญชีและวิชาอื่นๆที่คล้ายคลึงกัน

2.7 สัดส่วนของนักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาที่เน้นหนักทางด้านธุรกิจการค้า (Enterprising orientation) หมายถึง นักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาการบริหารโรงแรม การบริหารโรงพยาบาล รัฐศาสตร์และวิชาอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน

2.8 สัดส่วนของนักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาที่เน้นหนักทางด้านศิลปะ (Artistic orientation) หมายถึง นักศึกษาเลือกศึกษาวิชาศิลปกรรม ศิลปศึกษา การศึกษาดนตรี ภาษาศาสตร์และวิชาอื่นๆที่คล้ายคลึงกัน

3. วิธีวัดสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อม (The stimulus approach) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันโดยวัดสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าซึ่งพัฒนามาจากความเชื่อที่ว่าอย่างน้อยที่สุดผู้วัดจะสามารถตีความหมายของข้อมูลที่วัดได้จากวิธีนี้ในเชิงเหตุผลได้ดีกว่าข้อมูลหรือสภาพแวดล้อมที่วัดโดยการวัดภาพพจน์สถาบันหรือวิธีวัดคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันในวิธีนี้ได้แก่ แบบสำรวจกิจกรรมสถาบัน (The Inventory of college activities หรือ ICA) เป็นแบบสำรวจที่แอสติน (Astin, 1968: 9-14) สร้างขึ้นเพื่อหาสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมโดยที่แอสตินได้นิยามว่า สภาพแวดล้อมเชิงสิ่งเร้า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะใดๆของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นสามารถจะตรวจสอบได้โดยการสังเกตอิสระ

แบบสำรวจกิจกรรมสถาบันนี้ใช้เป็นเครื่องมือสอบถามนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อหาสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมทั้งหลาย แบบสำรวจกิจกรรมสถาบันมีลักษณะครอบคลุมสาระ 3 ด้าน ที่ต้องการประเมิน

3.1 ด้านสภาพแวดล้อมสถาบัน (The university environment) แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

3.1.1 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน (Peer environment)

3.1.2 สภาพแวดล้อมในห้องเรียน (Classroom environment)

3.1.3 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร (Administrative environment)

3.1.4 สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ (Physical environment)

3.2 ด้านความประทับใจสถาบัน (The university image) เช่น ความซาบซึ้งในสถาบัน ความภาคภูมิใจ เป็นต้น

3.3 ด้านอุปนิสัยส่วนตัวของนักศึกษา (Personal characteristics of the students)

เช่น สถิติปัญญา ลักษณะนิสัย เป็นต้น (วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์; และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2519: 22-23)

นอกจากนั้นเฟลด์แมน (สุนทร เอี่ยมเกษมสิน. 2547: 9; อ้างอิงจาก Feldman.1972: 143-148) ได้สรุปวิธีการประเมินสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาไว้ 6 วิธี ได้แก่

1. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านมนุษยวิทยา โดยการศึกษาวิเคราะห์มหาวิทยาลัย 3 แห่งในสหรัฐอเมริกา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของมวลสมาชิกในสถาบันการศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ผลปรากฏว่าวิธีการด้านมนุษยวิทยาสามารถนำมาเป็นพื้นฐานอย่างกว้างๆ ที่จะทำให้เข้าใจวิธีการในศาสตร์แขนงอื่นๆอีกหลายสาขา รวมทั้งประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา สังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์

2. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไป ซึ่งถือว่าสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันในลักษณะต่างๆ คือ การจัดหลักสูตร การปกครอง เพศของนักศึกษา สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และระดับการศึกษา

3. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยา และลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา โดยที่สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาสามารถประเมินได้จากการวัดความสามารถ

ทางสมองของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาและสัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละวิชาเอก และการจัดสรรงบประมาณของแต่ละคณะวิชา เป็นต้น เครื่องมือประเมินสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยแบบนี้ ได้แก่ เทคนิคการประเมินสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย (The Environment Assessment Technique หรือ EAT) ซึ่งลักษณะของคำถามที่ใช้ในการประเมินจะแสดงให้เห็นถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาเช่น สถาบันหรือมหาวิทยาลัยใดนิยมการจัดสภาพแวดล้อมที่หรรษาบุคลิกของนักศึกษาของสถาบันหรือมหาวิทยาลัยนั้นก็จะนิยมนิยมหรรษา เป็นต้น

4. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาบรรยากาศในสถาบันการศึกษา ผู้ประเมินสภาพแวดล้อมโดยวิธีนี้ ได้แก่ เพสและสเติร์น (Pace; & Stern. 1965: 260-277) โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า ดัชนีวิทยาลัย (The College Characteristics Index หรือ CCI) และมาตราวัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (The College and University Environment Scales หรือ CUES) ซึ่งจะอธิบายถึงความประทับใจต่างๆต่อสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาโดยให้ผู้ตอบซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาพิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นถูกหรือผิดไปจากลักษณะของสถานศึกษาที่ตนสังกัดอยู่เพราะลักษณะเหล่านั้นจะบ่งบอกถึงลักษณะของสถานศึกษาที่ตนสังกัดอยู่จริง

5. การประเมินสิ่งเร้าของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีความเชื่อว่าสภาพแวดล้อมเชิงสิ่งเร้าก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตอย่างอิสระ แอสติน (Astin) ได้สร้างเครื่องมือชื่อว่า แบบสำรวจกิจกรรมมหาวิทยาลัย (The Inventory of College Activities หรือ ICA) ขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะครอบคลุมเนื้อหาสภาพแวดล้อม 4 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน เช่น พฤติกรรมของเพื่อนที่เรียนในห้องเดียวกัน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในห้องเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เช่น ระยะทางไปห้องเรียนหรือห้องสมุด และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร เช่น ความถี่ของการละเมิดกฎระเบียบ และการลงโทษ เป็นต้น

6. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามโครงสร้างทางสังคมและการจัดการทางสังคม อันได้แก่ ธรรมชาติทางสังคมการบริหารและโครงสร้างทางอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา จุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา ธรรมชาติและนิสัยของการจัดการทางสังคมภายในสถาบันอุดมศึกษา ดูความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา (ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา) การลงโทษ การให้รางวัลแก่นักศึกษา เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลสภาพแวดล้อมจากความรู้สึกหรือทัศนะของนักศึกษา เป็นวิธีที่ใช้ได้วิธีหนึ่งเพราะนักศึกษานั้นเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยตรง จึงสามารถกล่าวถึงสภาพแวดล้อมนั้นๆได้ถูกต้องตามความเป็นจริง และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะกล่าวถึงสถาบันของตนในเรื่องต่างๆอยู่แล้ว

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนานักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาให้มีพัฒนาการที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ฉะนั้นจะต้องมีการจัดองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันไป โดยสุปริชา หิรัญโญ (2524: 19) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาที่จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. บริเวณสถานศึกษาซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น

1.1 ห้องเรียนทั่วไป หมายถึง ห้องเรียนโดยทั่วไป ซึ่งใช้สอนตามปกติไม่มีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอน

1.2 ห้องเรียนเฉพาะหมายถึงบริเวณเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ หรือห้องเรียนประจำวิชาที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งอุปกรณ์เครื่องใช้พิเศษแตกต่างไปจากห้องเรียนอื่น เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนวิชาดนตรีนาฏศิลป์ ห้องเรียนวิชาหัตถกรรมศิลป์ เป็นต้น

2. บริเวณบริการและสนับสนุนการเรียน หมายถึง บริเวณที่จัดเพื่อกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากกิจกรรมในห้องเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกโดยการให้บริการแก่อาจารย์และนักศึกษา ช่วยให้การดำเนินการของสถาบันการศึกษาเป็นไปโดยราบรื่น ซึ่งได้แก่ บริเวณห้องบริหารและธุรการ ห้องพักอาจารย์ ห้องส้วม ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ห้องสมุด บริเวณนอกประสงค์ ซึ่งได้จัดกิจกรรมได้หลายอย่าง เช่น ประชุม เตรียมและบริการอาหาร หรือฝึกซ้อมการแสดง ฝึกซ้อมวิชาพลศึกษา

3. บริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง บริเวณที่นักศึกษาใช้พักผ่อนนันทนาการ พบปะสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง เล่นกีฬา ฟังดนตรี เช่นสโมสรนักศึกษา สนามกีฬา สวนหย่อม เป็นต้น

4. บริเวณที่พักอาศัย หมายถึง บริเวณที่ใช้เป็นที่พักอาศัยของนักศึกษา อาจารย์ ภารโรง ในสถาบันการศึกษา เช่น หอพักนักศึกษาประจำ

ส่วนสำเนา ขจรศิลป์ (2538: 14) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษานั้นแบ่งได้เป็น 2 อย่าง คือ สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาและสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษามากเพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ คือมีอาคารสถานที่ มีเครื่องมือดีและมีระบบงานดีนั้นย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดีตามไปด้วย ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้นหมายถึง สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้นอาจเป็นสิ่งที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น สภาพเศรษฐกิจดีย่อมส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามีรายได้และงบประมาณดีด้วย ซึ่งในเรื่องเดียวกันนี้นัยนา อ่างสันติกุล (2522: 16-20) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เช่น บรรยากาศในการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศด้านการบริหารและวินัยนักศึกษา กีฬา นันทนาการ

บุคลิกภาพ เพื่อนสนิทและการบริหารทางวิชาการ ซึ่งในเรื่องเดียวกันนี้แอสตินและลี (พระมหาปราโมทย์. 2548: 32; อ้างอิงจาก Astin; & Lee. 1972: 67) ก็ได้กล่าวถึงสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมของสถาบันที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาว่าหมายถึงพฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะอื่นๆ ของสถาบันที่มีศักยภาพทำให้การรับรู้ของนักศึกษาเปลี่ยนไปซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถยืนยันได้โดยการสังเกตเห็นและแบ่งสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับสมทวิง พิธิยานุวัฒน์ (2528: 85) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิ่งเร้าอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้สึกของนักศึกษา เพราะว่าสภาพแวดล้อม อันเป็นสิ่งเร้าเหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตการณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ 1). สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2). สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร 3). สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความประทับใจในมหาวิทยาลัยโดยรวม 4). สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน 5). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ เป็นต้น ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับสุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545: 2) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนานิสิตนักศึกษา การที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ อันได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร และด้านสังคมกลุ่มเพื่อนนั้น ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เสรีภาพแก่นิสิตนักศึกษาในการที่จะเลือกทิศทางการเรียนรู้ของตนเองและเกิดพัฒนาการในด้านอื่นๆ ด้วย

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาจะมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ในการจัดการเรียนการสอนจึงควรต้องตระหนักถึงองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ อย่างรอบคอบและจริงจัง จึงจะบังเกิดผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างแท้จริง องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ มีดังนี้

1. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความสำคัญในการกระตุ้นให้นักศึกษาพัฒนาศักยภาพทางสติปัญญา บุคลิกภาพและความรู้สึกต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศทางด้านวิชาการ รวมทั้งช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนไว้แตกต่างกัน เช่น อัจฉรา สุขารมณและพรณี บุญประกอบ (2542: 21-22) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่าหมายถึงการจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรม การสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งสมทวิง พิธิยานุวัฒน์ (2528: 85) ยังได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่าหมายถึงสภาพการณ์หรือบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เช่น วิธีการสอน การวัดผลประเมินผล

และการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างเหมาะสม บรรยากาศทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ แก้ปัญหา ซึ่งส่งผลต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ สุมิตร คุณานุกร (2523: 23) ได้ให้ทัศนะว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดหลักสูตรและการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมรวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับเชย์เลอร์และอเล็กซานเดอร์ (จักรกฤษณ์ ประกอบผล. 2546: 13; อ้างอิงจาก Saylor; & Alexander. 1974: 17) ที่กล่าวว่าหลักสูตรเป็นแผนงานที่สถาบันอุดมศึกษา จัดขึ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายกว้าง ๆ ของการศึกษาและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการจะพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพต้องเริ่มตั้งแต่การจัดหลักสูตร ดังนั้นการจัดหลักสูตรการศึกษาทุกระดับจะต้องมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ส่วนสุทธิฐ ศรีไสย์ (2539: 26) ได้กล่าวว่าในการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมนั้นนักพัฒนาหลักสูตรควรจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้ง 5 ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร คือ 1). การพัฒนาผู้เรียนในด้านสังคม จิตวิทยา ร่างกายและอารมณ์ ฯลฯ 2). ธรรมชาติของวิชาที่สอน 3). ความต้องการของตลาดแรงงานหรือผู้บริโภค เช่น ธุรกิจอุตสาหกรรม 4). วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ ทรัพยากร ฯลฯ 5). ความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน

ทั้งนี้วินัย วีระวัฒนานนท์ (2542: 22) กล่าวว่าในปัจจุบันนี้ปัญหาสภาพเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและปัญหาคุณภาพประชากร ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาวะปัจจุบันดังนี้ 1). เนื้อหาในการเรียนการสอนต้องเป็นความรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชนและภูมิภาค เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2). การจัดเนื้อหาการเรียนหรือองค์ความรู้ในหลักสูตรแต่ละสาขาจะต้องบูรณาการ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งสัมพันธ์กับชีวิตมากยิ่งขึ้น 3). การเรียนการสอนต้องมุ่งสร้างคุณธรรมและจริยธรรมโดยสอดแทรกอยู่ในทุกสาขาวิชาให้มากขึ้น 4). กระบวนการเรียนการสอนจะต้องสร้างให้คนมีปัญญา รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล ปรับพฤติกรรมการสอนและมีการตรวจสอบติดตามการทำงานของอาจารย์

นอกจากนี้อำนวย นาคทัต (2540: 81-91) ยังได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับผู้สอนในสถานศึกษา ซึ่งครูต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อุทิศเวลาเพื่อการสอนและกรณีการ สุวรรณโคตร (2534: 8) ยังได้กล่าวอีกว่าการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนากำลังคนซึ่งนับว่ามีความสำคัญยิ่ง แต่การเรียนการสอนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่ายังคงใช้วิธีการบรรยายเป็นหลัก การใช้สื่อการสอนมี แต่ยังไม่สามารถกระตุ้นการ

เรียนรู้ได้เท่าที่ต้องการ การใช้วิธีการสอนชนิดต่างๆ ยังไม่หลากหลาย ยังเน้นตัวผู้สอนมากกว่าตัวผู้เรียน อาจารย์บางส่วนยังขาดความรู้ด้านการเรียนการสอนและการประเมินผล

จากการสำรวจผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบผลงานวิจัยของอำพัน อ่องเอี่ยม (2541: 130-131) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และในปีเดียวกันยังพบผลงานวิจัยของประสงค์ วงศาโรจน์ (2541: 86) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบผลงานวิจัยของกิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม (2542: 72) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และในปีเดียวกันนี้ยังพบผลงานวิจัยของวิฑู ทองพวง (2542: 107-114) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่าอาจารย์และนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลงานวิจัยของสุทัศนีย์ สุขประเสริฐ (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบผลงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 97) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่านิสิตแพทย์มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลงานวิจัยของสุนทร เอี่ยมเกษมสิน (2547: 60) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนผลงานวิจัยของกัมพล เกื้อกุล (2547: 68) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญในการกระตุ้นนักศึกษาให้มีการพัฒนาศักยภาพทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ความรู้สีกต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ รวมทั้งช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน

สภาพแวดล้อมทางด้านอาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการสอนและคำนึงถึงความสำเร็จของผู้เรียนเป็นหลัก มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณภาพ สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันไป เช่น อดุลย์ วิริยเวชกุล (2541: 53) ที่ศึกษาเรื่องดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า คุณภาพของอาจารย์นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ คุณภาพรวมถึงคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีวัฒนธรรมและอารยธรรม รวมทั้งการอุทิศตนต่อการรับผิดชอบที่กำหนดไว้ด้วย ดังนั้นหากสถาบันอุดมศึกษาใดมีอาจารย์ที่มี “คุณภาพ” ย่อมสร้างผลผลิตตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้มาก จากผลการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตที่จบการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย แคนาดาประมาณ 7,000 คน อาจารย์ผู้สอนมีประสิทธิภาพดี มีลักษณะและวิธีการดังนี้

1. รู้ แม่นยำในเนื้อหา
2. เตรียมการบรรยายอย่างดี มีขั้นตอน
3. สอนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตและนำไปใช้ได้
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนถามและแสดงความเห็น
5. กระหายใคร่รู้ในวิชาของตน
6. เป็นกันเอง ติดต่อกับเข้าพบได้ง่าย
7. คำนึงถึงความก้าวหน้าของนักศึกษา
8. มีอารมณ์ขัน
9. เห็นอกเห็นใจ เมตตา กรุณา
10. ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนสุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545: 5) ได้ให้ทัศนะว่าอาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนิสิต ใจกว้าง ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นิสิตได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ควรจัดบรรยายที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนิสิตที่เรียนดีโดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริมหรือจัดโปรแกรมพิเศษ และอาจารย์ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึกถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้อาจารย์เอง มีการเตรียมการสอนดี กำหนดจุดหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่และคนอื่นๆ (2540: 25) ให้ความเห็นว่าผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องเป็นผู้มีความรู้ที่จะสอนเป็นอย่างดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน มีการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งมีการจริงจังระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แต่ท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ (2539: 32-33) ได้กล่าวว่าผู้ที่

วิญญาณของครูไม่ใช่สอนหนังสือเท่านั้น แต่ยังต้องสอนจริยธรรมให้ศิษย์เป็นคนดีโดยครูผู้สอนควรมีคุณธรรม 3 ประการคือ 1). มีปัญญารู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ดีแล้วทำให้ถูกดี ถึงดี และพอดี 2). บริสุทธิ์ คือความบริสุทธิ์ใจในวิชาชีพ มุ่งสอนเด็กเพื่อประโยชน์ของเด็กเป็นที่ตั้ง 3). มีความกรุณา คือความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือศิษย์อาจต้องลงโทษบ้าง แต่ก็ต้องทำด้วยความรักและหวังดี

และในเรื่องนี้โรไมน์ (พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์. 2548: 39; อ้างอิงจาก Romine. 1974: 139-143) ได้อธิบายว่าบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้นั้น มีดังนี้คือ ด้านบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นผู้มีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจวิชาที่สอน มีความจริงใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน มีการเตรียมการสอนมาดี ชี้แจงวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียนให้ผู้เรียนทราบทุกครั้ง รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่างๆ ด้านเนื้อหาวิชามีการอธิบายชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดในการแก้ปัญหา มีเทคนิคการสอนหลายๆแบบที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้แจ่มแจ้งและรวดเร็ว นอกจากนี้เกอริน (จันท์เพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: 32; อ้างอิงจาก Guerin. 1981: 18) ได้สรุปไว้ว่าในการที่จะถ่ายทอดความรู้และทักษะความชำนาญแล้ว สิ่งที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีคือ 1). ได้รับความต้องการและรู้เกี่ยวกับนักศึกษาที่ตนจะสอน 2). รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา 3). อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์และประสบผลสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ 4). ต้องรู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์หรือความรู้ให้กลมกลืนสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบผลงานวิจัยของจันท์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 97) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่านิสิตแพทย์มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบผลงานวิจัยในปีต่อมาของพระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 112) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง พบว่าพระนิสิตมีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านอาจารย์ผู้สอน อาจสรุปได้ว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนจะคอยให้การสนับสนุน แนะนำ และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเต็มที่

3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาเป็นการให้การศึกษาทางอ้อมช่วยสร้างสรรค์ประสบการณ์อย่างกว้างขวาง จึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถ การทำงาน การตัดสินใจ การปรับบุคลิกภาพ รู้จักการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี และมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้เช่น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ก: 147) ซึ่งได้ให้ความหมายของการจัด

กิจกรรมนักศึกษาว่าหมายถึงงานที่นักศึกษาหรือมหาวิทยาลัยจัดขึ้น มีลักษณะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาในด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในสังคมได้แก่ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และ กิจกรรมการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นเพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียนในชั้นเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของนักศึกษาและไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคะแนนในวิชาหนึ่งวิชาใด กิจกรรมนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากมหาวิทยาลัย นอกจากนี้แม็คคาร์ล(จักรกฤษณ์ ประกอบผล. 2546: 20; อ้างอิงจาก Mackown. 1956: 132) ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของสภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรว่า เป็นการเสริมการเรียนรู้จากห้องเรียนและสนองความต้องการพื้นฐานที่แสดงออก ผูกนักศึกษาให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาศีลธรรมและระเบียบวินัย นอกจากนี้ยังเป็นการค้นหาและพัฒนาความสามารถพิเศษของนักศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้สุพร ตั้งสมรพงษ์ (2545: 4) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่าหากสถาบันอุดมศึกษาต้องการพัฒนานิสิตให้มีความสมบูรณ์ตามปรัชญา ปณิธานและวัตถุประสงค์ของสถาบันจะต้องพัฒนางานกิจการนิสิตนักศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้ นิสิตนักศึกษา มีความพร้อมทางด้านการเล่าเรียนสามารถแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่นิสิตนักศึกษาได้ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นศิษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สถาบันพึงปรารถนาด้วย และจินตนา ยูนิพันธ์ (2527: 121) ยังได้ชี้ให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนักศึกษาที่สำคัญ 8 ประการคือ 1). เป็นการเตรียมตัวนักศึกษาสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย 2). ส่งเสริมความเป็นระเบียบวินัยในตนเอง 3). ให้นักศึกษารู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน 4). เพิ่มพูนความสนใจของนักศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น 5). ให้เกิดความสำนึกในการปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบแบบแผนต่างๆ 6). นักศึกษาได้มีโอกาสในการพัฒนาความสามารถพิเศษ 7). ส่งเสริมแรงขับที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษา 8). พัฒนาความสามัคคีในสถาบัน

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบผลงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 92) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านิสิตแพทย์มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิตว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546: 76) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชการธนบุรี พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษาวามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบผลงานวิจัยของกิตติพร พินิจการ (2548: 65) ที่ศึกษาเรื่องทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตมีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนิสิตว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม นักศึกษาเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพและค่านิยมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมที่จะปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา

การให้บริการนักศึกษาเป็นงานสำคัญที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาเพื่อให้ได้รับความปลอดภัยและความสุขสบายเช่น บริการแนะแนวด้านการศึกษา และประกอบอาชีพ บริการห้องสมุด บริการห้องพยาบาล บริการประชาสัมพันธ์ และบริการร้านค้าสวัสดิการ เป็นต้น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษาไว้แตกต่างกันไป เช่น แอทวูด (จักรกฤษณ์ ประกอบผล. 2546: 21; อ้างอิงจาก Atwood. 1973: 4402-A) ได้จัดประเภทของการให้บริการแก่นักศึกษาออกเป็น 2 ประเภทคือ 1). บริการที่จัดให้แก่ศึกษาด้านสวัสดิการ ได้แก่ บริการสุขภาพ บริการหอพัก บริการอาหาร บริการซักรีด บริการให้คำปรึกษา การวินิจฉัยปัญหา บริการช่วยเหลือทางด้านเงินทุนต่างๆ 2). บริการที่เป็นความรับผิดชอบของสถาบัน ได้แก่ การคัดเลือก การสรรหานักศึกษา การรับนักศึกษาเข้าเรียน การลงทะเบียน การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การสอนซ่อมเสริมและการติดตามผล เป็นต้น

นอกจากนี้วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ก: 100-102) ยังได้กล่าวถึงงานบริการและสวัสดิการนักศึกษาไว้ว่าเป็นงานของบุคลากรนักศึกษาที่เกิดขึ้นพร้อมกับงานอื่นๆ ของงานอุดมศึกษา งานด้านนี้ในสถาบันอุดมศึกษาหลายๆแห่งอาจรวมสองหน่วยงานคืองานบริการและงานสวัสดิการ อยู่ในหน่วยงานเดียวกันก็ได้ตามความจำเป็นและลักษณะของงานในสถาบันนั้นๆ บางแห่งอาจไม่มีหน่วยงานสวัสดิการ มีแต่งานบริการนักศึกษา แต่อีกหลายแห่งที่มีงานบริการเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการแยกงานบริการและสวัสดิการทั้งสองงานจะมีลักษณะแตกต่างกันคือ 1). งานบริการเป็นงานที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ และการศึกษาเล่าเรียน งานบริการจัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาทั่วไปโดยส่วนรวม อาจแบ่งเป็น 2 ด้านคือบริการด้านสิ่งแวดล้อม และบริการด้านวิชาการ 2). งานสวัสดิการ เป็นงานที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อให้เป็นสวัสดิการแก่นักศึกษา สวัสดิการแตกต่างจากบริการคือ สวัสดิการเป็นการให้แก่กลุ่มนักศึกษาบางคนที่เป็นทุนนั้นจะต้องมีการติดต่อเก็บระเบียบประวัติหรืออาจมีการพิจารณาเลือกบุคคลที่จะให้สวัสดิการ และยังชี้ให้เห็นว่าบริการต่างๆที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีคือบริการสุขภาพ บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการห้องสมุด บริการไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ ธนาคาร บริการเสียงตามสาย บริการรับฝากถอนเงิน บริการร้านขายหนังสืออุปกรณ์การเรียน บริการให้ทุนการศึกษา บริการประกันอุบัติเหตุ บริการเอกสาร นอกจากจะเสริมวัตถุประสงค์ของสถาบันแล้วยังมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์เพิ่มเติมจากที่ศึกษาภายในชั้นเรียนที่จัดขึ้นอีกด้วย

ส่วนสำเนา ขจรศิลป์ (2538: 7) ให้ทัศนะว่าการจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง โดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัยและบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือ

ขจัดปัญหาต่างๆ ให้แก่นิสิตเพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผลงานวิจัยของเพ็ญแข ประจันปัจจนิกและสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2540: 75-82) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้านการบริการของมหาวิทยาลัย พบว่านิสิตมีความต้องการดังนี้ 1). นิสิตต้องการบริการจาก กองบริการในระดับสูงสุดคือ การจัดความสะดวกในการลงทะเบียน ความรวดเร็วในการลงทะเบียน และการกำหนดการลงทะเบียนที่แน่นอนและปฏิบัติจริง 2). นิสิตต้องการบริการจากสำนักคอมพิวเตอร์ ในระดับสูงสุดคือ การประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้มีการแจ้งผลการเรียนให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว 3). นิสิตมีความต้องการบริการจากหอสมุดกลางในระดับสูงสุดคือ ต้องการสื่อและสิ่งพิมพ์ที่ทันสมัย การจัดหาคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองในห้องสมุดรวมทั้งปรับระบบห้องสมุดให้ ทันสมัย 4). ด้านบริการจากกองกิจการนิสิตมีความต้องการในระดับสูงสุด ได้แก่การร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยปรับปรุงโรงอาหารทั้งด้านสภาพแวดล้อมและการบริการให้อยู่ในระดับที่ดีและการ จัดหาสถานที่พักผ่อนและที่ว่าง สำหรับทำกิจกรรมให้นิสิตมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ 5). ด้านการบริการจากคณะได้แก่ ความสะดวกในการใช้ตึกเรียน และการขจัดปัญหาที่มีในตึกเรียน 6). การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของคณะฯ ให้อยู่ในสภาพดี รวมทั้งการดูแลความสะอาด การดูแล อุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความสะดวก การปรับปรุงห้องเรียนและห้องพักนิสิตรวมไปถึงการจัดหางบประมาณเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนและการวิจัย

ทั้งนี้ยังพบผลงานวิจัยของจักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546: 77) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ ธนบุรี พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษาว่ามีความ เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุนทร เอี่ยมเกษมสิน (2547: 54) ที่ ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่านักศึกษามี ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษาว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบผลงานวิจัยของกัมพล เกื้อกูล (2547: 69) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาต่อ สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมด้านการบริการ นักศึกษาว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และในปีต่อมายังพบผลงานวิจัยของพระมหา ปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 118) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการ สอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางในทัศนะของพระ นิสิต พบว่าพระนิสิตมีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านบริการนิสิตว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาด้านการบริการนักศึกษา อาจสรุปได้ว่างานด้านการบริการนักศึกษาเป็นงานหลักที่มี ความสำคัญเกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาเจริญก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์

5. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

อาคารสถานที่นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อสถาบันอุดมศึกษา เพราะว่าอาคารสถานที่ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของนักศึกษา อาคารสถานที่ที่ดีและเหมาะสมจะสามารถช่วยส่งเสริมสมรรถภาพการทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายในสถาบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านบุคลิกภาพและการเรียนรู้ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนมีความรัก ห่วงแหน ภูมิใจในสถาบัน และศึกษาอยู่ในสถาบันนั้นจนสำเร็จการศึกษา มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ไว้แตกต่างกัน ดังเช่น วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2530: 2) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ว่า อาคารสถานที่ประกอบด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สิ่งต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ภาชนะ เครื่องเรือน อาคาร ถนน ชุมชน หรือเมือง สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ แสงสว่าง ระดับเสียงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ฯลฯ และสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏตามธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ พืชพันธุ์ต่างๆ แม่น้ำ ลำธาร ที่ราบ ฯลฯ ตลอดจนภูมิอากาศ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่ของสถานศึกษามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชีวิตความเป็นอยู่และการเรียนรู้ของนักศึกษา เพราะสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความรู้สึกรับรู้ของมนุษย์ ส่วนนวรรตน์ เครื่องคำและจกกลณี มณีเดช (2540: 15-16) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมเอาไว้ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันการศึกษาอย่างชัดเจน เช่น พื้นที่อาคารสำหรับการเรียนการสอน พื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ พื้นที่สำหรับการฝึกงานพื้นที่สำหรับการจัดสิ่งปลูก
2. การวางแผนบริเวณปลูกสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบ เช่น ถูกต้องตามทิศทางลมเอื้อต่อการรับแสงสว่างและป้องกันเสียงรบกวนได้
3. การจัดให้มีทางเดินเท้าระหว่างอาคาร เช่น ทำทางเดินเท้าที่มีหรือไม่มีหลังคาเชื่อมระหว่างอาคารต่างๆ โดยจัดทำจากวัสดุในท้องถิ่นหรือใช้พันธุ์ไม้ให้ร่มเงา พันธุ์ไม้เลื้อยหรือพันธุ์ไม้พุ่มดอก
4. การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่จะให้ความสะดวกและร่มเงาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา เช่น ต้นไม้ สนามหญ้า สระน้ำ ทางน้ำธรรมชาติ ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งจัดให้มีระบบการกำจัดขยะเปียกขยะแห้งให้หมดไป หรือปรับปรุงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น การทำปุ๋ยหมัก

นอกจากนี้พนธ์ วรรณเวช (2538: 19-20) ได้กล่าวว่าการที่อาคารสถานที่มีความสะอาด มีระเบียบถูกหลักและสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยย่อมแสดงถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันในการจัดหาทรัพยากรในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียนการสอน การค้นคว้า และสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยอื่นๆ ด้วย ดังนั้นการที่สถาบันการศึกษามีห้องทำงานเพียงพอ ส่งเสริมสมรรถภาพการทำงานของคนในสถาบันนั้นๆ ด้วย และสุทนต์ ศรีไสย์ (2539: 156-157, 159) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่ามีวิธีการสอนหลายประเภทที่เกิดขึ้นจากความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกต่างๆที่มีอยู่ในห้องเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่างๆได้แก่แสง เสียง การควบคุมบรรยากาศ (การเรียนการสอน) และการจัดหาอุปกรณ์ที่จะใช้เป็นสื่อโสตทัศนูปกรณ์ตามความเหมาะสมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความสัมพันธ์กับสภาพห้องเรียนและวิธีสอนต่างๆ เช่น การสอนแบบบรรยาย สัมมนา ประชุมกลุ่มย่อย การเรียนรายบุคคล สภาพห้องเรียนควรจะมีความสะดวกสบายกับผู้เรียนมากพอสมควร เช่น ควรมีอุณหภูมิที่เหมาะสม มีความชื้นและการระบายอากาศที่ดี ส่วนเครื่องตกแต่งภายในชั้นเรียนจะรวมไปถึงที่นั่งเรียน โต๊ะสำหรับเขียนหนังสือหรือทำงานสำหรับเตรียมการสอนของอาจารย์ อุปกรณ์สำหรับตกแต่งห้องเรียน เหล่านี้ควรมีเกณฑ์ขั้นตอนคือ มีความสวยงามและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจหรือการใช้งาน ในการจัดการตกแต่งด้วยวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นการให้ความสะดวกกับการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และในเรื่องเดียวกันนี้ซีเกอร์ (อ่าพัน อ่องเอี่ยม. 2541: 45; อ้างอิงจาก Seager. 1961: 5-6) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาว่าควรมีลักษณะดังนี้ 1). ต้องมีขนาดกว้างพอเหมาะกับโครงการปัจจุบันและสามารถขยายตัวได้ในอนาคต 2). ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นได้สะดวก 3). ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย สวยงามและสามารถใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด 4). การวางผังให้สามารถดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคตได้ 5). ส่วนที่มีเสียงอึกทึกและเงียบสงบควรแยกจากกัน ฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหารควรแยกจากกันเป็นสัดส่วน 6). ตั้งอยู่ในที่ที่ก่อให้เกิดปัญหาจราจรน้อยที่สุด 7). จราจรภายในสถาบันควรแยกทางรถยนต์ รถจักรยานและทางเท้าออกจากกัน 8). การระบายอากาศและแสงสว่างควรเป็นธรรมชาติ ในส่วนของการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในสถาบัน

นอกจากนี้เบอร์ควิช (กิตติพร พินิจการ. 2548: 28; อ้างอิงจาก Bergquist. 1981: 57) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับพื้นที่ภายในสถาบันในส่วนที่เป็นอาคารสถานที่เรียนไว้ว่าพื้นที่ว่างภายในสถาบันนั้น ถ้ารู้จักการนำมาดัดแปลงใช้สอยให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษาย่อมทำได้ นอกจากนี้การจัดบรรยากาศในสถาบันให้มีที่นั่งพักผ่อน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ใช้เป็นที่พักหรือเพื่อรอเรียนชั่วโมงต่อไป นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถาบันจึงเป็นงานที่ท้าทายของผู้บริหารเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะมองแต่การเรียนการสอนในห้องเรียน ห้องทดลอง หรือห้องปฏิบัติการที่คิดว่าเพียงพอแล้วเท่านั้น ดังที่งานวิจัยของจันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 94) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่านิสิตแพทย์มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546: 78) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผลงานวิจัยของสุนทร เอี่ยมเกษมสิน (2547: 60) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้ยังพบผลงานวิจัยของกิตติพร

พินิจการ (2548: 67) ที่ศึกษาเรื่องทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตมีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่นับเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่จะอำนวยความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของนักศึกษาในขณะที่ศึกษาอยู่ อาคารสถานที่ที่ดีและเหมาะสมจะสามารถช่วยส่งเสริมสมรรถภาพการทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายในสถาบันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพและการเรียนรู้ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนมีความรัก ห่วงเห่น ภูมิใจในสถาบัน และศึกษาอยู่ในสถาบันนั้นๆจนสำเร็จการศึกษา

6. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปบุคคลในวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความเชื่อมั่นในตัวเองในการแสดงออกเพื่อที่จะเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนๆ ดังนั้นเพื่อนถือว่ามีความสำคัญมากสำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนแตกต่างกันไป ดังเช่น นิวคอมบ์ (Newcomb. 1962: 79) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามากทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะ และบุคลิกภาพของนักศึกษา และในเรื่องเดียวกันนี้วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ก: 45-46) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนไว้คือ 1). เป็นกลุ่มที่จะประสานชีวิตจากสังคมในบ้านไปสู่สังคมมหาวิทยาลัย ทำให้นิสิตได้รู้สึกว่าคุณค่าตนเองประสบความสำเร็จในด้านใดด้านหนึ่ง 2). เป็นกลุ่มที่สนับสนุนและเป็นเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมายทางพุทธปัญญาการศึกษาในมหาวิทยาลัย 3). เป็นกลุ่มที่สนับสนุนสนองอารมณ์จิตใจและความต้องการของนิสิต ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับอาจารย์ ห้องเรียนและมหาวิทยาลัย 4). เป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้นิสิตเรียนรู้และเข้าใจชีวิตการอยู่ร่วมกัน การสมาคมและการทำงานของคนที่ภูมิหลังแตกต่างกันได้ดี 5). กลุ่มเพื่อนอาจมีการยุยงให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆกระตุ้นให้เกิดความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลง ของนิสิตหรือทางกลับกัน กลุ่มเพื่อนก็อาจจะช่วยกันบำรุงรักษาสภาพที่คงเดิมไม่ยอมเปลี่ยนแปลงอะไรก็ได้ 6). นิสิตที่เรียนไม่ค่อยดีหรือมีความผิดหวัง กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้นิสิตเลือกทางออกทางอื่นหรือช่วยให้นิสิตมีภาพพจน์ในทางบวกโดยจะสนับสนุนให้ความสนใจต่อสิ่งอื่นที่มีใช้การศึกษา 7). องค์การบริหารนิสิตมักจะมีหน้าที่เป็นพรรคพวกของนิสิตแต่ละคน

นอกจากนี้สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2545: 3) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนว่ามีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทางสังคม การเลือกคบเพื่อน เทคนิคการปรับตัว และอุดมคติในการเลือกคู่ครอง เป็นต้น เพราะนิสิตและนักศึกษาวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการสังคม ต้องการมี

เพื่อน และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่าครอบครัว ดังนั้น สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทต่อทัศนคติ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ และบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ซึ่งมี ความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษามาก เพื่อนสามารถให้กำลังใจได้ทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์ เช่น เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลด้านวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ ช่วยทำให้นิสิตนักศึกษามีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยฝึกการเข้าสังคม และสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการช่วยเหลือกันระหว่างการทำงานได้ ส่วนเฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (จักรกฤษณ์ ประกอบผล. 2546: 18; อ้างอิงจาก Feldman; & Newcomb. 1973) ได้สรุปความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาดังนี้ 1). เป็นการเชื่อมโยงระยะการอยู่ภายในครอบครัว กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับระยะการทำงานในโลกกว้าง เพื่อทำหน้าที่ช่วยนักศึกษาให้ผ่านยุควิกฤตต่างๆและทำให้มีความเป็นอิสระจากบ้านและครอบครัว 2). ในบางสถานการณ์เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดเป้าหมายในการเรียนและวิชาการได้ 3). เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องต่างๆไป ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากคณาจารย์ ชั้นเรียน หรือหลักสูตรที่กำหนดไว้ทั้งหมด 4). เพื่อนสามารถให้โอกาสนักศึกษาในการฝึกการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีภูมิหลัง ความสนใจ และการฝึกอบรมที่แตกต่างไปจากตน 5). เพื่อนช่วยเสริมคุณค่าภายในกลุ่มให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และทำให้เป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงคุณค่าต่างๆ เหล่านั้น นอกจากนี้แรงผลักดันจากกลุ่มยังอาจเป็นไปในรูปท้าทายและต่อต้านคุณค่าหรือความคิดเก่าๆ กระตุ้นความสำนึกทางวิชาการและเป็นเครื่องทดสอบแนวความคิดและประสบการณ์ใหม่ๆ แนะนำอาชีพ 6). เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และช่วยสนองตอบความสนใจของนักศึกษา 7). เพื่อนช่วยทำหน้าที่ให้การฝึกเข้าสังคมแก่นักศึกษาและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันระหว่างการทำงานในภายหลัง

นอกจากนี้ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2514: 47-55) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตว่ามีอยู่ 2 แบบคือ

1. ความสัมพันธ์ทางด้านอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้และความผูกพันต่อกันเช่นความรู้สึกระหว่างครอบครัว เครือญาติ ความรู้สึกระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การตัดสินใจอาศัยความรู้สึก อารมณ์ และความรู้สึกเป็นหลัก เช่น การบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์ การเชียร์กีฬา ความสัมพันธ์เหล่านี้จะสูญหายและถูกทำลายโดยง่ายโดยไม่มีเหตุผลและหลักการที่ดี
2. ความสัมพันธ์ทางปัญญา อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผลและสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมงานการเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างนิสิตรุ่นพี่กับนิสิตรุ่นน้องได้แก่การอภิปราย หรือการสัมมนาทางวิชาการแก้ไขปัญหาต่างๆ ความสัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนและมั่นคง และเป็นความสัมพันธ์ที่สำคัญสำหรับกลุ่มเพื่อน

จากการสำรวจผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบผลงานวิจัยของประสงค์ วงศาโรจน์ (2541: 94-98) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาครในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่านักศึกษาในแต่ละชั้นปี บางกลุ่มไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งไม่ให้ความร่วมมือ

ในการทำกิจกรรมทั้งทางด้านการวิชาการหรือด้านอื่นๆ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความไม่เข้าใจกัน ประกอบกับผู้บริหารและอาจารย์ไม่เอาใจใส่ ทำให้ไม่เข้าใจปัญหานักศึกษาอีกซึ่ง และในปีเดียวกันยังพบผลงานวิจัยของอำพัน อ่องเอี่ยม (2541: 140) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่าผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และในปีต่อมายังพบผลงานวิจัยของอัจฉรา สุขารมณและพรณี บุญประกอบ (2542: 28) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับความเครียดในการเรียนของนิสิต สรุปได้ว่าสังคมกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนิสิตหลายด้าน เช่นด้านการเรียน ความประพฤติ ทัศนคติและค่านิยม รวมทั้งการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิต ถ้าสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อนดีจะทำให้นิสิตมีความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี และช่วยเหลือทั้งในด้านการเรียนและการปรับตัวของนิสิต ทำให้ปราศจากความเครียดและประสบผลสำเร็จในการเรียนในที่สุด นอกจากนี้ยังพบผลงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 86) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่านิสิตแพทย์มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และยังพบผลงานวิจัยของจักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546: 71) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชการธนบุรี พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และในปีต่อมาพบผลงานวิจัยของกัมพล เกื้อกุล (2547: 66) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบผลงานวิจัยของสุนทร เอี่ยมเกษมสิน (2547: 53) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิตติพร พินิชกร (2548: 67) ที่ศึกษาเรื่องทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตมีทัศนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่าความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการใช้ชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย การปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างกลุ่มเพื่อนและครูอาจารย์ จะทำให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่นและเกิดความพร้อมในด้านต่างๆ ตลอดจนความมั่นใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นโรงเรียนแพทย์แห่งแรกของประเทศเปิดสอนครั้งแรกเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2433 เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2435 ได้ตั้งชื่อว่า “โรงเรียนแพทยากร” มีหลักสูตร 3 ปี ต่อจากนั้น 10 ปีคือ พ.ศ. 2443 โรงเรียนแพทยากรได้รับการปรับปรุงและได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า “โรงเรียนแพทยาลัย” หลักสูตร 4 ปี ต่อมาปี พ.ศ. 2456 ขยายหลักสูตรเป็น 5 ปี และเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2460 ได้รวมราชแพทยาลัยเข้าในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปลี่ยนชื่อราชแพทยาลัยเป็นคณะแพทยศาสตร์ และขยายหลักสูตรเป็น 6 ปี รับจากผู้ที่มีพื้นความรู้จบ ม. 6 เป็นอย่างต่ำ ต่อมาปี พ.ศ. 2466 ได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรครั้งใหญ่ รับจากผู้ที่มีพื้นฐาน ม. 8 หรือ ม.ศ. 5 ในปัจจุบัน ประสาทปริญญา พ.บ.รุ่นแรกเมื่อปี พ.ศ. 2471

ต่อมาเมื่อพ.ศ. 2486 ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ขึ้นในกระทรวงสาธารณสุข คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลจึงถูกโอนไปขึ้นกับมหาวิทยาลัยนี้ตามพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2486 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2512 ได้มีพระราชกฤษฎีกาตั้งมหาวิทยาลัยมหิดลขึ้น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลจึงขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยมหิดลตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้พัฒนาเป็นปึกแผ่นมาตามลำดับ ด้วยพระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระมหากษัตริราชเจ้าทุกพระองค์ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ในราชวงศ์จักรีและยังได้รับการสนับสนุนกิจการทั้งปวงจากประชาชนผู้มีจิตศรัทธาทั่วไปด้วย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลตั้งอยู่เลขที่ 2 ถนนพราหมณ์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีอาณาบริเวณ 73 ไร่ มีอาคารประมาณ 70 หลัง ประกอบด้วยภาควิชาต่างๆ 24 ภาควิชา 3 สำนักงาน 4 สถาน จัดการศึกษาระดับหลังปริญญาสำหรับแพทย์เฉพาะทาง 72 สาขา ระดับปริญญาโท 15 หลักสูตร ระดับปริญญาตรี 4 สาขา และระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) 2 สาขา ระดับประกาศนียบัตร 4 หลักสูตร (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. 2546: 5)

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต เป็นการศึกษาในระดับปริญญาตรีเทียบเท่าปริญญาโท ผู้เข้าศึกษาจะต้องจบหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า และผ่านการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในวิชาต่อไปนี้ คือ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา และความถนัดทางการแพทย์ ตลอดจนการสอบสัมภาษณ์ และการตรวจร่างกาย อีกประเภทหนึ่งรับจากผู้ผ่านการสอบคัดเลือกตามโครงการระบบโควตาพิเศษซึ่งเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนในส่วนภูมิภาค ผู้เข้าสอบจะเป็นผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) หรือเทียบเท่า และมีคุณสมบัติตามระเบียบการสอบคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย และ/หรือตามระเบียบของโครงการพิเศษของมหาวิทยาลัยมหิดล และ/หรือตามระเบียบของโครงการพิเศษที่คณะดำเนินการสอบคัดเลือกเองโดยการอนุมัติของสภามหาวิทยาลัยมหิดล (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. 2546: 2)

โครงสร้างของหลักสูตรนักศึกษาแพทย์จะต้องเรียนรายวิชาต่างๆ จำนวน 258 หน่วยกิต ดังนี้ คือ หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วย ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 44 หน่วย และหมวดวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะแพทย์ 208 หน่วย (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. 2546: 5) หลักสูตรแพทยศาสตร์ของคณะฯ วางบนพื้นฐานของปรัชญาทางการศึกษา “ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำวิทยาการทางการแพทย์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทุกระดับ” (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. 2546: 5)

ระบบการศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จัดการเรียนการสอนเป็น 6 ปี แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1. ระดับเตรียมแพทย์ เป็นการศึกษาครอบคลุมเนื้อหาในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ระดับเตรียมแพทย์ใช้เวลาศึกษา 1 ปี ศึกษาที่วิทยาเขตศาลายา มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ระดับปริคlinik เป็นการศึกษาครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่การทำงานของร่างกายและจิตใจของมนุษย์ สาเหตุ กลไกการเกิดโรค พยาธิสภาพและพยาธิสรีรวิทยาของโรค แนวทางการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ฯลฯ โดยสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแพทยสภา พ.ศ. 2545 ระดับปริคlinikใช้เวลาศึกษา 2 ปี ศึกษาที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

3. ระดับคลินิก เป็นการศึกษาครอบคลุมความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพเกี่ยวกับโรค / ปัญหาทางด้านสุขภาพ โดยสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแพทยสภา พ.ศ. 2545 ระดับคลินิกใช้เวลาศึกษา 3 ปี ศึกษาที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. 2546: 3)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบัณฑิตแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา และเน้นคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. 2546: 1)

1. มีความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐานเพียงพอและมีเจตคติที่ดีในการศึกษาด้วยตนเอง การติดตามวิทยาการใหม่ๆ การศึกษาต่อเนื่อง และการวิจัย
2. มีวิจรณ์ญาณ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผลตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และครอบคลุมแง่มุมต่างๆ ขององค์รวม

3. สามารถผสมผสานและประยุกต์ความรู้ความสามารถทางวิชาการแพทย์กับวิชาการแขนงต่างๆ ในการปฏิบัติงานและการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน มีมนุษยสัมพันธ์ดีและสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรสาขาวิชาชีพอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีโลกทัศน์ ทันสมัยและทันเหตุการณ์

5. มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติอันดีงามต่อการประกอบวิชาชีพและต่อสังคม นับเป็นเวลากว่า 100 ปีมาแล้วที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้ดำเนินการผลิตบัณฑิตแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อรับใช้สังคม และประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ก็เพราะได้มีระบบการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป และที่สำคัญการได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ซึ่งเป็นพลังแรงอันสำคัญต่อบุคลากรทางการแพทย์ในอันที่จะพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

กล่าวโดยสรุปตลอดระยะเวลาว่า 120 ปี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้เพื่อผลิตบัณฑิตแพทย์ให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยได้จัดลำดับสาระดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ชั้นปีที่ 2-6 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,153 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ชั้นปีที่ 2 – 6 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 285 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจิจและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 607) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามชั้นปีดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

จำนวนชั้นปี	จำนวนนักศึกษาแพทย์	กลุ่มตัวอย่าง
ปีที่ 2	250	62
ปีที่ 3	254	63
ปีที่ 4	264	65
ปีที่ 5	189	47
ปีที่ 6	196	48
รวม	1,153	285

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์ จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร วารสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของไลเคิร์ต (Likert, 1961)
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างจากข้อมูลที่ได้ในข้อ 1 และ 2 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน 15 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้สอน 12 ข้อ ด้านกิจกรรมนักศึกษา 7 ข้อ ด้านการบริการนักศึกษา 13 ข้อ ด้านอาคารสถานที่ 6 ข้อ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน 9 ข้อ รวมเป็นข้อคำถามทั้งสิ้น 62 ข้อ ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวน้อยที่สุด

ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินค่า ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และในตอนท้ายของแบบสอบถามจะมีแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่เสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณาความครอบคลุมในด้านเนื้อหาและภาษา

5. นำแบบสอบถามที่เสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ จากนั้นใช้สถิติทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 190) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้ในแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535: 139) หลังจากผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 62 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า มีข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ขึ้นไป จำนวน 60 ข้อ ส่วนข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึง 1.75 จำนวน 2 ข้อ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท (ภาคผนวก ก)

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1990: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.960 (ภาคผนวก ง)

8. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยส่งแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยการวางให้หยิบด้วยตนเอง และส่งคืนโดยหย่อนใส่กล่องปิดผนึก

การจัดกระทำข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอส พี เอส เอส
3. นำแบบสอบถามในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดมาตรวจจัดกลุ่มของคำตอบและแจกแจงความถี่ตามจำนวนของคำตอบสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงบรรยาย เพื่อใช้ประกอบในการอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน ใช้การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ระดับที่ศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test for independent samples) ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981 : 190)
4. รวบรวมข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิดและทำการจัดหมวดหมู่โดยวิธีแจกแจงความถี่และจัดเรียงลำดับตามความถี่ของจำนวนคำตอบ นำเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงบรรยายและนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (Ferguson. 1981 : 46)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม

2.1 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination power) โดยใช้การทดสอบที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Ferguson. 1981: 180)

2.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา โดยใช้ทดสอบที (t-test for independent groups) (Ferguson. 1981: 178)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981: 190)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธ สมมุติฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ศึกษาทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนโดยรวมและในแต่ละด้าน ใช้การวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test for independent samples) ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) ใน

กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981 : 190)

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ ในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n = 285		
1. เพศ		
1.1 หญิง	194	68.10
1.2 ชาย	91	31.90
รวม	285	100.00
2. ระดับที่ศึกษา		
2.1 ระดับปริคlinik	145	50.90
2.2 ระดับคลินิก	140	49.10
รวม	285	100.00
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 ระดับสูง	153	53.70
3.2 ระดับปานกลาง	110	38.60
3.3 ระดับต่ำ	22	7.70
รวม	285	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 285 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 68.10 และเพศชาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 ส่วนระดับที่ศึกษา แบ่งเป็นระดับปริคlinik จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90 และระดับคลินิก จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 และมีนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง จำนวน 153 คน

คิดเป็นร้อยละ 53.70 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70

ตอนที่ 2 ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและโดยรวม โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3-12

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ ความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการเรียนการสอน	3.77	0.46	มาก
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.95	0.54	มาก
3. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.61	0.60	มาก
4. ด้านการบริการนักศึกษา	3.54	0.58	มาก
5. ด้านอาคารสถานที่	3.43	0.66	ปานกลาง
6. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.93	0.54	มาก
รวม	3.73	0.44	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมเกือบทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านการเรียนการสอน	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. เนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนมีความ ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม	3.96	0.67	มาก
2. เอกสารประกอบการเรียนการสอนเข้าใจง่าย และครอบคลุม	3.55	0.64	มาก
3. สื่อการเรียนการสอนที่ประกอบการสอนช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	3.84	0.72	มาก
4. เครื่องมือและอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	3.81	0.83	มาก
5. การเชื่อมโยงความรู้ทางด้านทฤษฎีกับด้าน ปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน	3.82	0.76	มาก
6. การจัดลำดับรายวิชาเรียนจากง่ายไปหายาก ช่วยให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่เหมาะสม	3.51	0.79	มาก
7. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาเมื่อ เรียนกลุ่มย่อยในแต่ละรายวิชาเหมาะสม	3.85	0.80	มาก
8. มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการ แก้ปัญหา เพื่อให้ศึกษานำความรู้ไปใช้ในการ ปฏิบัติได้จริง	3.94	0.67	มาก
9. การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามี กระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล	3.98	0.69	มาก
10. การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการ วินิจฉัยโรคต่างๆ เช่น มีการจัดกลุ่มย่อย ยกตัวอย่างกรณีศึกษา โดยมีอาจารย์ให้ คำแนะนำ เป็นต้น	3.98	0.80	มาก
11. มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น และซักถามปัญหาในการเรียน	4.16	0.67	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านการเรียนการสอน	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
12. มีการให้โอกาสแก่นักศึกษาเท่าเทียมกันในการเรียนรู้ความหลากหลายของคนไข้ที่เป็นกรณีศึกษา	3.76	0.83	มาก
13. มีการกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	3.88	0.70	มาก
14. มีการเรียนการสอนด้านหัตถการในระดับคลินิกอย่างเหมาะสม	3.33	0.86	ปานกลาง
15. มีการให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเสรีที่น่าสนใจเพิ่มเติม	3.21	1.08	ปานกลาง
รวม	3.77	0.46	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 14 มีการเรียนการสอนด้านหัตถการในระดับคลินิกอย่างเหมาะสม และข้อ 15 มีการให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเสรีที่น่าสนใจเพิ่มเติม ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายชื่อ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านอาจารย์ผู้สอน	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
16. มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา	4.41	0.63	มาก
17. มีการสอดแทรกความรู้ใหม่ๆ และความ ทันสมัยในรายวิชาที่สอน	4.20	0.70	มาก
18. อาจารย์สามารถสร้างแรงจูงใจเพื่อให้นักศึกษา สนใจวิชาที่เรียน	3.77	0.74	มาก
19. มีการให้คำปรึกษากับนักเรียนนอกเวลาสอน	3.73	0.90	มาก
20. มีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาได้เหมาะสมและ ดำเนินการสอนตามลำดับ	3.82	0.77	มาก
21. อาจารย์แจกคำอธิบายรายวิชาให้นักศึกษาเพื่อ ใช้เป็นแนวทางการเรียนการสอนชัดเจนตั้งแต่ ชั่วโมงแรกของการเรียน	3.69	0.82	มาก
22. อาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียน การสอน	3.86	0.74	มาก
23. อาจารย์มีวิธีการอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่ายและ เข้าใจหลักที่สำคัญ	3.86	0.79	มาก
24. มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาที่ไม่เข้าใจ	4.12	0.73	มาก
25. อาจารย์มุ่งสอนให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.15	0.76	มาก
26. อาจารย์มีวิธีการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษา ร่วมทำงานกันเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงาน/ ทำการค้นคว้าเป็นกลุ่มนำเสนอรายงานและ ผลงานการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม เป็นต้น	3.94	0.75	มาก
27. อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าทุกครั้ง ที่มีการเปลี่ยนแปลงวันและเวลาจากตารางการ เรียนการสอน	3.92	0.95	มาก
รวม	3.95	0.54	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นรายข้อ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านกิจกรรมนักศึกษา	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
28. ทางคณะฯ จัดสรรเวลาให้นักศึกษาได้ทำ กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	3.39	0.86	ปานกลาง
29. กิจกรรมของนักศึกษาที่จัดขึ้นเป็นไปตามความ สนใจ	3.73	0.84	มาก
30. กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในคณะมีคุณค่าและ เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา	3.96	0.73	มาก
31. กิจกรรมช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	3.87	0.75	มาก
32. คณะฯ มีการสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วม กิจกรรมกับชุมชนใกล้เคียง	3.17	0.97	ปานกลาง
33. คณะฯ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษา จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์นอกเหนือจาก การเรียนการสอนในห้องเรียน	3.59	0.89	มาก
34. สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม เช่น อุปกรณ์ต่างๆ ได้รับการสนับสนุนจากคณะฯ	3.57	0.84	มาก
รวม	3.61	0.60	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 28 ทางคณะฯ จัดสรรเวลาให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และข้อ 32 คณะฯ มีการสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนใกล้เคียง ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลด้านการบริการนักศึกษา เป็นรายข้อ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านการบริการนักศึกษา	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
35. คณะฯจัดปฐมนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน วิชาเลือก ระเบียบการปฏิบัติ ตนในคณะแพทย์ให้แก่นักศึกษาเข้าใจทุกครั้ง ที่เปิดปีการศึกษาใหม่	4.07	0.79	มาก
36. คณะฯมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักศึกษา เช่นการลงทะเบียน เป็นต้น	3.97	0.75	มาก
37. คณะฯมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษาใน ด้านทุนการศึกษา	3.98	0.77	มาก
38. คณะฯให้คำแนะนำในการศึกษาและเลือกวิชา เรียนเป็นอย่างดี	3.43	0.85	ปานกลาง
39. นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาที่คณะฯตั้งให้ทุกครั้งที่มี ปัญหาการเรียน	3.72	0.88	มาก
40. หอสมุดให้การบริการที่เหมาะสมแก่การศึกษา ค้นคว้า	3.62	0.90	มาก
41. หอสมุดมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้บริการ นักศึกษาและให้บริการศึกษาค้นคว้า เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	3.62	0.81	มาก
42. กำหนดระยะเวลาของการให้ยืม/คืนหนังสือมี ความเหมาะสม	3.70	0.80	มาก
43. นักศึกษาได้รับการบริการที่สะดวกและรวดเร็ว จากร้านถ่ายเอกสารที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณคณะฯ	3.26	0.99	ปานกลาง
44. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้นอก เวลาเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	3.15	1.02	ปานกลาง
45. นักศึกษาได้รับความสะดวกเป็นอย่างดีในการ ใช้บริการของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.35	1.15	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านการบริการนักศึกษา	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
46. คณะฯ จัดบริการเครื่องคอมพิวเตอร์รับหอผู้ป่วยได้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา	3.08	1.12	ปานกลาง
47. คณะฯ จัดที่นั่งสำหรับพักผ่อนและสันทนาการนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาอย่างพอเพียง	3.01	1.05	ปานกลาง
รวม	3.54	0.58	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านการบริการนักศึกษา โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 38 คณะฯ ให้คำแนะนำในการศึกษาและเลือกวิชาเรียนเป็นอย่างดี ข้อ 43 นักศึกษาได้รับการบริการที่สะดวกและรวดเร็วจากร้านถ่ายเอกสารที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณคณะฯ ข้อ 44 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้นอกเวลาเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ข้อ 45 นักศึกษาได้รับความสะดวกเป็นอย่างดีในการใช้บริการของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ข้อ 46 คณะฯ จัดบริการเครื่องคอมพิวเตอร์รับหอผู้ป่วยได้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา และข้อ 47 คณะฯ จัดที่นั่งสำหรับพักผ่อนและสันทนาการนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาอย่างเพียงพอ ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านอาคารสถานที่ เป็นรายข้อ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านอาคารสถานที่	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
48. นักศึกษามีสถานที่ที่สามารถใช้ทบทวน ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน	3.11	0.97	ปานกลาง
49. สภาพห้องเรียนไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก	3.47	0.95	ปานกลาง
50. คณะฯจัดให้มีโรงอาหารอย่างเพียงพอและ เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	3.31	0.98	ปานกลาง
51. บริเวณที่รับประทานอาหารสะอาด ถูกสุขลักษณะ	3.50	0.86	มาก
52. คณะฯ จัดให้มีสนามกีฬาประเภทต่าง ๆ อย่าง เพียงพอและเหมาะสม	3.25	1.01	ปานกลาง
53. คณะฯ จัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัย ภายในคณะอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	3.94	0.76	มาก
รวม	3.43	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 51 บริเวณที่รับประทานอาหารสะอาด ถูกสุขลักษณะ และข้อ 53 คณะฯ จัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในคณะอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน เป็นรายชื่อ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน	จำนวน (คน) n=285		ระดับความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
54. นักศึกษาส่วนใหญ่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.99	0.70	มาก
55. นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ร่วมกัน	3.68	0.75	มาก
56. นักศึกษาส่วนใหญ่ปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนๆ	3.89	0.82	มาก
57. นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดี	4.09	0.65	มาก
58. นักศึกษาปรึกษากันในกลุ่มเพื่อนในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรม	3.99	0.67	มาก
59. นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.91	0.74	มาก
60. นักศึกษาใช้เวลาสังสรรค์กับเพื่อนร่วมคณะในโอกาสต่างๆ	3.81	0.83	มาก
61. บรรยากาศในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น	3.94	0.69	มาก
62. นักศึกษารุ่นพี่มีความสัมพันธ์อันดีต่อรุ่นน้องและให้ความช่วยเหลือแนะแนวด้านการเรียนแก่รุ่นน้อง	4.05	0.88	มาก
รวม	3.93	0.54	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

ด้านที่	สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	เพศ			
		หญิง n=194		ชาย n=91	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	ด้านการเรียนการสอน	3.80	0.40	3.70	0.56
2.	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.01	0.46	3.83	0.66
3.	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.64	0.57	3.55	0.65
4.	ด้านการบริการนักศึกษา	3.57	0.55	3.47	0.64
5.	ด้านอาคารสถานที่	3.51	0.64	3.25	0.67
6.	ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.94	0.51	3.91	0.61
รวมทุกด้าน		3.77	0.39	3.65	0.51

จากตารางที่ 10 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์ชายและหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ชายมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านที่	สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	ระดับการศึกษา			
		ปรีคลินิก n=145		คลินิก n=140	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	ด้านการเรียนการสอน	3.85	0.44	3.69	0.47
2.	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.08	0.51	3.82	0.54
3.	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.70	0.60	3.52	0.58
4.	ด้านการบริการนักศึกษา	3.60	0.60	3.47	0.55
5.	ด้านอาคารสถานที่	3.56	0.64	3.29	0.66
6.	ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.94	0.53	3.91	0.55
รวมทุกด้าน		3.81	0.42	3.64	0.44

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปรีคลินิก และระดับคลินิก มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปรีคลินิก และระดับคลินิก มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้านที่	สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
		ระดับสูง n=153		ระดับปานกลาง n=110		ระดับต่ำ n=22	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	ด้านการเรียนการสอน	3.81	0.45	3.76	0.43	3.58	0.60
2.	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.00	0.49	3.91	0.58	3.89	0.58
3.	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.65	0.59	3.56	0.62	3.61	0.50
4.	ด้านการบริการนักศึกษา	3.58	0.57	3.51	0.55	3.33	0.78
5.	ด้านอาคารสถานที่	3.47	0.63	3.41	0.62	3.26	0.98
6.	ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.93	0.48	3.95	0.59	3.80	0.70
รวมทุกด้าน		3.77	0.41	3.71	0.44	3.59	0.56

จากตารางที่ 12 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับปานกลางมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับปานกลางมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแสดงในตาราง 13-15

ตาราง 13 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

ด้านที่สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล		เพศ				t	p
		หญิง n=194		ชาย n=91			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านการเรียนการสอน	3.80	0.40	3.70	0.56	1.75	.081
2.	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.01	0.46	3.83	0.66	2.33	.022
3.	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.64	0.57	3.55	0.65	1.17	.242
4.	ด้านการบริการนักศึกษา	3.57	0.55	3.47	0.64	1.27	.204
5.	ด้านอาคารสถานที่	3.51	0.64	3.25	0.67	3.07	.003
6.	ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.94	0.51	3.91	0.61	0.41	.685
รวมทุกด้าน		3.77	0.39	3.65	0.51	1.94	.054

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์ชายและหญิง มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทักษะว่าเกือบทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทักษะว่าแตกต่างกัน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านที่	สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	ระดับการศึกษา				t	p
		ปรีคลินิก n=145		คลินิก n=140			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านการเรียนการสอน	3.85	0.44	3.69	0.47	2.86	.005
2.	ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.08	0.51	3.82	0.54	4.21	.001
3.	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.70	0.60	3.52	0.58	2.65	.009
4.	ด้านการบริการนักศึกษา	3.60	0.60	3.47	0.55	1.96	.051
5.	ด้านอาคารสถานที่	3.56	0.64	3.29	0.66	3.57	.001
6.	ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	3.94	0.53	3.91	0.55	0.47	.642
รวมทุกด้าน		3.81	0.42	3.64	0.44	3.29	.001

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปรีคลินิก และระดับคลินิก มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่าแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปรีคลินิก และระดับคลินิกมีทัศนคติว่าเกือบทุกด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริการนักศึกษาและด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ที่นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปรีคลินิก และระดับคลินิกมีทัศนคติว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.12	0.56	2.71	0.068
	ภายในกลุ่ม	282	58.01	0.21		
	รวม	284	59.13			
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.56	0.28	0.98	0.378
	ภายในกลุ่ม	282	81.32	0.29		
	รวม	284	81.88			
3. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.48	0.24	0.68	0.509
	ภายในกลุ่ม	282	100.65	0.36		
	รวม	284	101.13			
4. ด้านการบริการนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.36	0.68	2.01	0.136
	ภายในกลุ่ม	282	95.02	0.34		
	รวม	284	96.38			
5. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.94	0.47	1.07	0.343
	ภายในกลุ่ม	282	122.78	0.44		
	รวม	284	123.72			
6. ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.39	0.20	0.67	0.515
	ภายในกลุ่ม	282	82.57	0.29		
	รวม	284	82.96			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.68	0.34	1.79	0.169
	ภายในกลุ่ม	282	53.31	0.19		
	รวม	284	53.99			

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้านว่าไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ ในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการเรียนการสอน	
1. ควรมีการทบทวนความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนในระดับคลินิก รวมทั้งการสอบประมวลความรู้ในทุกวัน (โดยเฉลี่ยวันละประมาณ 2 ชั่วโมง) เพื่อให้เนื้อหาครบถ้วน	12
2. ลักษณะการจัดการเรียนการสอนในระดับปริคlinikควรมีเนื้อหาสาระที่มีความสอดคล้องกับระดับคลินิกมากยิ่งขึ้น	8
3. ควรเน้นเนื้อหาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้จริงมากยิ่งขึ้น	5
ด้านอาจารย์ผู้สอน	
1. อยากให้ผู้สอนเน้นความรู้ในเชิงประยุกต์เพื่อใช้ในทางคลินิกมากขึ้น ไม่ใช่ในเชิงสอนทฤษฎีเพียงอย่างเดียว	2
ด้านกิจกรรมนักศึกษา	
1. อยากให้คณะฯ จัดกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกให้นักศึกษา เพราะนักศึกษาหลายคนเริ่มขาดความตระหนักในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยไม่สนใจกฎเกณฑ์ของคนทั่วไป	3
2. ควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างทั่วถึง	1
ด้านการบริการนักศึกษา	
1. อยากให้จำกัดเวลาในการก่อสร้าง (ช่วง 23.00-6.00 น.) เพราะเกิดเสียงรบกวน และมีฝุ่นละอองมาก จนทำให้ไม่สามารถอ่านหนังสือ และพักผ่อนได้อย่างเต็มที่	24
2. อยากให้คณะฯ ดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดให้เสร็จโดยเร็ว และเพิ่มจำนวนหนังสือที่ยืมได้เป็น 10 เล่มต่อคนต่อสัปดาห์	18
3. อยากให้มีบริการร้านถ่ายเอกสารใต้หอพักนักศึกษา (ขยายเวลาเปิดถึง 3 ทุ่ม) เพราะบางที่จำเป็นต้องถ่ายเอกสาร แต่ร้านข้างนอกปิดหมด	15
4. อยากให้มีเครื่องพิมพ์งาน (printer) ภายในหอพักนักศึกษา และปรับปรุงระบบให้รวดเร็วต่อการศึกษาค้นคว้า	14
5. อยากให้ห้องอ่านหนังสือหอชายเปิดตลอด 24 ชม.	10
6. อยากให้เพิ่มจำนวนอุปกรณ์ออกกำลังกายที่หอหญิง 13 ชั้น	7
7. อยากให้คณะฯ เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกวิชาเรียนได้กว้างกว่านี้	3

จากตาราง 16 แสดงว่านักศึกษาแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ด้านการเรียนการสอนควรมีการทบทวนความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนในระดับคลินิก รวมทั้งการสอบประมวลความรู้ในทุกวัน (โดยเฉลี่ยวันละประมาณ 2 ชั่วโมง) เพื่อให้เนื้อหาครบถ้วน (f=12) ลักษณะการจัดการเรียนการสอนในระดับปรีคลินิกควรมีเนื้อหาสาระที่มีความสอดคล้องกับระดับคลินิกมากยิ่งขึ้น (f=8) และควรเน้นเนื้อหาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้จริงมากยิ่งขึ้น ด้านอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าอยากให้ผู้สอนเน้นความรู้ในเชิงประยุกต์เพื่อใช้ในทางคลินิกมากขึ้น ไม่ใช่ในเชิงสอนทฤษฎีเพียงอย่างเดียว (f=2) ด้านกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าอยากให้คณะจัดกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกให้นักศึกษาเพราะนักศึกษาหลายคนเริ่มขาดความตระหนักในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยไม่สนใจกฎเกณฑ์ของคนทั่วไป (f=3) และควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆอย่างทั่วถึง (f=1) ด้านการบริการนักศึกษา นักศึกษาแพทย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า อยากให้จำกัดเวลาในการก่อสร้าง (ช่วง 23.00-6.00 น.) เพราะเกิดเสียงรบกวนและมีฝุ่นละอองมาก จนทำให้ไม่สามารถอ่านหนังสือ และพักผ่อนได้อย่างเต็มที่ อยากให้คณะดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดให้เสร็จโดยเร็ว และเพิ่มจำนวนหนังสือที่ยืมได้เป็น 10 เล่มต่อคนต่อสัปดาห์ อยากให้มีบริการร้านถ่ายเอกสารใต้หอพักนักศึกษา (ขยายเวลาเปิดถึง 3 ทุ่ม) เพราะบางที่จำเป็นต้องถ่ายเอกสาร แต่ร้านข้างนอกปิดหมด อยากให้มีเครื่องพิมพ์งาน (printer) ภายในหอพักนักศึกษา และปรับปรุงระบบให้รวดเร็วต่อการศึกษาค้นคว้า อยากให้ห้องอ่านหนังสือหอชายเปิดตลอด 24 ชม. อยากให้เพิ่มจำนวนอุปกรณ์ออกกำลังกายที่หอหญิง 13 ชั้น และอยากให้คณะ เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกวิชาเรียนได้กว้างกว่านี้ ส่วนด้านอาคารสถานที่และด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ที่นักศึกษาแพทย์ไม่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2-6 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 รวมทั้งสิ้น 285 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของไลเคิร์ท จำนวน 62 ข้อ แบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และในตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และโดยรวม โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ระดับที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การทดสอบที (t-test for independent sample) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

3. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ตามทัศนะของนักศึกษาแพทย์ ในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงบรรยาย เพื่อนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมเกือบทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักศึกษาแพทย์ชายและหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกือบทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนะว่าแตกต่างกัน

3. นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปริคลินิก และระดับคลินิก มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่าแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกือบทุกด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริการนักศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนะว่าไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้านว่าไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการเรียนการสอน จากการศึกษ พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีเนื้อหาของแต่ละ

รายวิชาที่จัดให้นักศึกษาแพทย์เรียนมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เอกสารประกอบการเรียนการสอนเข้าใจง่าย มีการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล มีการเชื่อมโยงความรู้ทางด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน และมีสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการสอนช่วยให้นักศึกษาแพทย์เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในการเรียน และนักศึกษาแพทย์มีโอกาสนำมาเทียบกันในการเรียนรู้ความหลากหลายของคนไข้ที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542: 7) ซึ่งได้ระบุไว้ในมาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544: 79) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่าสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นสถาบันการแพทย์ของแผ่นดิน มุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล ดังนั้นอาจารย์แพทย์จึงมีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตแพทย์ ทำการวิจัย สร้างบรรยากาศทางวิชาการและให้บริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพและทันสมัย ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และนำมาซึ่งศรัทธาและความนิยมสูงสุดจากประชาชน รวมทั้งขึ้นาสังคมไทยในด้านสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต ดังนั้นอาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์จึงเปรียบเสมือนกัลยาณมิตรผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้แนะทางให้แสงสว่างแก่ศิษย์ เป็นผู้ให้วิชาความรู้ทั้งในทางทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมุ่งหวังให้ศิษย์มีความเจริญก้าวหน้าเป็นแพทย์ที่ดี สามารถพัฒนาตนเองได้ทั้งในการเรียนรู้วิชาการใหม่ๆ และการใช้ความคิดริเริ่ม ก้าวหน้าในทางวิชาการเพื่อผู้ป่วยและสังคม โดยเหตุที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับศิษย์อย่างมาก ลูกศิษย์จะดูดซับความรู้ ความคิด และการกระทำต่างๆ ของอาจารย์ไว้ อาจารย์จึงเปรียบเสมือน “แม่พิมพ์” สำหรับศิษย์ ดังที่ศรีสกุล จารุจินดา (2552: ออนไลน์) ให้ความเห็นว่าครูแพทย์ย่อมมีบทบาทสำคัญในการสร้างศิษย์ให้เป็นแพทย์ที่ดี ฉะนั้น สิ่งที่ครูแพทย์ทุกคนควรจะได้ทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นก็คือ ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของการเป็นครู สามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างของครูแพทย์ที่ดีอยู่ตลอดเวลา ครูแพทย์จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเชิงวิชาการ และมีความเป็นเลิศในเชิงวิชาการทางแพทย์ สามารถประยุกต์ใช้หลักวิชาการในการจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญก็ต้องต้องปลูกฝังศรัทธาแห่งความเป็นครูให้บังเกิดเพิ่มขึ้นในตนเองตลอดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 112) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

กับการจัดการศึกษาของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง พบว่า พระนิสิตมีทักษะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านกิจกรรมนักศึกษา จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากกิจกรรมของนักศึกษาที่จัดขึ้นเป็นไปตามความสนใจและความถนัด กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในคณะฯ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีความสมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน มีการวางแผน มีการระดมความคิด ความร่วมมือและความรักที่มีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดระยะเวลา 6 ปีที่ศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล นักศึกษาแพทย์ศิริราชจะต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมดังต่อไปนี้ กิจกรรมวันไหว้ครู เพื่อเป็นการแสดงความเคารพและกตัญญูต่อกเวที่ต่อท่านอาจารย์ เพื่อรำลึกถึงบุญการผู้มีพระคุณต่อศิริราช เพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม อันดีงามของไทย เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี และการทำงานเป็นหมู่คณะ กิจกรรมรับน้องข้ามฟาก ถวายสักการะสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกและปฏิญาณตนทั้งนี้เพื่ออนุรักษ์สืบสานประเพณีอันดีงามที่ปฏิบัติสืบต่อมาเป็นเวลานาน และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาวแพทย์ศิริราชไว้ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคีของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีต่างๆ เพื่อเป็นการอบรมและเป็นการให้แนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นนักศึกษาแพทย์ และแพทย์ที่ดีในอนาคตต่อไป กิจกรรมวันมหิดล (24 กันยายนทุกปี) นักศึกษาแพทย์จะต้องร่วมกิจกรรมโดยการออกรับบริจาคเงินธงวันมหิดล (23 กันยายนทุกปี) เพื่อผู้ป่วยยากไร้ของโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งเป็นสถานศึกษา และวางพวงมาลาวันมหิดล เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระเกียรติคุณและถวายเป็นความกตัญญูต่อกเวที่ต่อสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบัน กิจกรรมรำลึกพระคุณครู กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 แสดงความรำลึกถึงและความกตัญญูต่อกเวที่ต่ออาจารย์ซึ่งเป็นผู้ให้วิชาความรู้แก่ศิษย์ในการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กีฬาเพื่อความสามัคคีหรือกีฬาระดับมิตรและกีฬา 4 ร่ม 1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาในวิทยาเขตศิริราช ส่งเสริมการออกกำลังกายในหมู่นักศึกษา รู้แพ้ รู้ชนะ และมีน้ำใจนักกีฬา กิจกรรมแนะแนวการศึกษาแพทย์แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นการสร้างเจตคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับการเรียนแพทย์ เป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งเป็นการฝึกนักศึกษาแพทย์ให้รู้วิธีการแนะแนว หรือนำกระบวนการเรียนแพทย์แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างถูกต้องและเหมาะสม กิจกรรมวางพวงมาลา วันปิยะมหาราช (23 ตุลาคมทุกปี) วันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (28 ธันวาคมทุกปี) วันอานันทมหิดล (9 มิถุนายนทุกปี) เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระเกียรติคุณ และถวายเป็นความกตัญญูต่อกเวที่ต่อพระองค์งานอำนานักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างนักศึกษาแพทย์แต่ละชั้นปี และกับคณาจารย์ต่างๆ รวมทั้งแสดงความรักและเคารพต่อนักศึกษาแพทย์รุ่นพี่ พิธีบรรพชาอุปสมบทหมู่ภาคฤดูร้อน เพื่อธำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาวพุทธ ใน

การที่จะส่งเสริมการศึกษาและการปฏิบัติธรรมของนักศึกษา และชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ชอบ เป็นสัมมาปฏิบัติในร่มกาสาวพัตร์ ทำให้ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถนำหลักธรรมมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้อาจารย์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้สร้างกุศลร่วมกัน งานทำบุญหอพักนักศึกษาแพทย์ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่หอพักและนักศึกษาแพทย์ผู้พำนักอาศัยทุกคน รักษาไว้ซึ่งประเพณีอันดีงามในทางพระพุทธศาสนาที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา และให้เกิดความสามัคคีในหมู่นักศึกษาแพทย์ พิธีพระราชทานเพลิงศพผู้อุทิศร่างกายเพื่อการศึกษากายวิภาคศาสตร์ (อาจารย์ใหญ่) เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู และน้อมระลึกคุณท่านอาจารย์ใหญ่ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลร่วมกันระหว่างญาติท่านอาจารย์ใหญ่ และนักศึกษาร่วมทั้งคณาจารย์ รดน้ำอาจารย์อาวสุ เนื่องในวันสงกรานต์ เพื่อให้ให้นักศึกษาแพทย์ได้แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที และความเคารพนับถือต่ออาจารย์อาวสุและอนุรักษประเพณีอันดีงามของไทยให้ดำรงอยู่ตลอดไป และกิจกรรมค่ายเส้นทางสู่หมอศิรราช เป็นงานกิจกรรมค่ายที่จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รู้จักถึงชีวิตความเป็นอยู่ การเรียนตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาแพทย์ศิรราช ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ดังที่สำเนา ขจรศิลป์. (2538: 122-124) ได้กล่าวถึงกิจกรรมนี้สืตว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษา ที่ช่วยพัฒนานิสิตทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย จิตใจ ให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ สามารถที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญยิ่งขึ้น กิจกรรมนี้สืตจึงนับได้ว่าเป็นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของอำพัน อ่องเอี่ยม (2541: 139) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุมในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษาว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริการนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิรราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าคณะแพทยศาสตร์ศิรราชพยาบาล มีการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการ (การลงทะเบียน การจัดกลุ่มปฏิบัติงาน การจัดทำทะเบียน) ข้อมูลมีความถูกต้อง เจ้าหน้าที่ให้บริการมีความเป็นมิตรช่วยเหลือดี คณะมีทุนให้เพียงพอกับความจำเป็นโดยสนับสนุนทั้งค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าตำราเรียน และค่าใช้จ่ายประจำวัน โดยไม่มีพันธะ วิธีการและขั้นตอนในการให้ทุนสะดวก โปร่งใส ตรวจสอบได้ ในด้านสวัสดิการรักษายาบาล เมื่อนักศึกษาแพทย์ที่เจ็บป่วยสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ตลอด 24 ชั่วโมง ด้านนันทนาการ คณะมีหอกีฬาซึ่งเป็นแหล่งผ่อนคลายความเครียดและสร้างเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ด้านห้องสมุดและระบบเวชสารสนเทศ คณะมีแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษาด้วยตนเองได้ตลอด 24 ชั่วโมง ด้านหอพัก คณะมีศูนย์พักอาศัย สนับสนุนการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและความเอื้ออาทรซึ่งนักศึกษาสามารถเรียนเป็นกลุ่มนอกเวลาเรียนและชั้นปรีคลินิกสามารถขึ้นไปปฏิบัติงานนอกเวลาที่หอผู้ป่วยได้สะดวก ปลอดภัยและลดเวลาเดินทางและมีอุปกรณ์เสริมการศึกษาหาความรู้และนันทนาการเช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับสำเนา ขจรศิลป์ (2538: 7) ที่กล่าวว่า การจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองในการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน

ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่างๆให้แก่นิสิต เพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพา ภูณพคุณดี (2549: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านอาคารสถานที่ จากการศึกษ พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีข้อจำกัดในด้านการขยายพื้นที่ ห้องเรียนมีเสียงรบกวนจากการก่อสร้างและรถยนต์ สวัสดิการร้านอาหารที่คณะจัดให้ไม่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้สนามกีฬาประเภทต่างๆ ที่คณะจัดให้ก็ยังมีไม่เพียงพอ จึงเป็นจุดอ่อนในด้านอาคารสถานที่ สำหรับกิจกรรมกีฬา การสร้างเสริมสุขภาพเป็นนโยบายสำคัญเรื่องหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เนื่องจากการสร้างเสริมสุขภาพเป็นการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีอายุยืนยาว อีกทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการซ่อมแซมสุขภาพเป็นอันมาก แต่เนื่องจากปัจจุบันสถานที่ออกกำลังกาย ที่เปิดให้บริการบน ชั้น 13 อาคารจอดรถ 2 หอ กีฬาศิริราชสัมพันธ์ นั้นมีพื้นที่จำกัดและอุปกรณ์สำหรับการออกกำลังกายมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ดังที่ประทุม นพคุณ (2535: 134-135) กล่าวว่าอาคารสถานที่เป็นส่วนสำคัญยิ่งของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นสถานที่เรียน ฝึกปฏิบัติงาน ทำงาน จัดกิจกรรมต่างๆ และพักผ่อนหย่อนใจ อาคารสถานที่และบริเวณที่สวยงามสะอาด ร่มรื่นน่าอยู่ ก็จะทำให้ นิสิต นักศึกษามีความรู้สึกศรัทธา สบายใจ อารมณ์แจ่มใสเป็นการปลูกฝังเรื่องความมีระเบียบวินัยไปในตัวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 94) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตแพทย์มีทัศนคติว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิตติพร พิณขการ (2548: 67) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตมีทัศนคติว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน จากการศึกษ พบว่า นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปิดรับนักศึกษาแพทย์เพื่อเข้าเรียนในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นการเปิดรับโดยการสอบตรง ทำให้นักศึกษาที่มาสมัครเป็นนักศึกษาที่มีความตั้งใจเลือกเรียนแพทย์ศิริราช และนักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ทำให้นักศึกษาจำเป็นต้องอยู่หอพักร่วมกับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน และนักศึกษาแพทย์บางชั้นปีต้องอยู่หอพักร่วมกันเมื่ออยู่เวรฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย อีกทั้งการเรียนการสอนของวิชาชีพแพทย์มีการทบทวนศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา เช่น ค้นคว้าจากห้องสมุดจากอินเทอร์เน็ต ตำรา เอกสารทาง

วิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ นักศึกษาแพทย์จึงจำเป็นต้องอาศัยกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้แต่ละคณะมีการส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกัน และให้ความเคารพนับถือระหว่างรุ่นน้องที่มีต่อรุ่นพี่ อันเป็นส่วนสำคัญในการอยู่ร่วมกันในคณะแพทยศาสตร์ ดังที่วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ก: 45-46) กล่าวว่าสังคมกลุ่มเพื่อนจะทำให้นิสิตรู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จได้ นิสิตมีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจชีวิตของการอยู่ร่วมกัน การสมาคมการทำงานกับคนอื่นที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน กลุ่มเพื่อนจะกระตุ้นให้นิสิตเกิดความคิดและประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนพวงษ์ เพ็ชรอุไร (2547: ออนไลน์) ที่ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เหมาะสมต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษา ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. นักศึกษาแพทย์ชายและหญิง มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนะว่าเกือบทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนะว่าแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาแพทย์ชายและหญิงต่างก็ศึกษาอยู่ในคณะแพทย์ซึ่งมีสภาพแวดล้อมเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา รวมทั้งด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ซึ่งต่างก็ได้รับมีประสบการณ์จากสภาวะการณ์ที่เหมือนกันทั้งในแง่บวกและลบ นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงอาจพบปัญหาต่างๆจากสภาพแวดล้อมดังกล่าวคล้ายคลึงกัน จึงมีความต้องการให้คณะจัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนักศึกษาแพทย์เหมือนกัน ส่งผลให้นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลไม่แตกต่าง ดังที่โสภณพรพรรณ ตันตยาคม และสมบัติ วัจนะสาลิตกุล (2523: 71) กล่าวว่าทั้งชายและหญิงได้รับการอบรมและการปฏิบัติคล้ายคลึงกัน มีโอกาสในการแสดงออกเท่ากันจึงส่งผลให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อีกทั้งนักศึกษา ส่วนมากมีอายุอยู่ในระยะคาบเกี่ยวระหว่างวัยรุ่นกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้นที่จะคิดและแสดงออกอย่างเสรี และสมยศ นาวิการ (2540: 75) กล่าวว่า บุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน จะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีทัศนคติค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์ พบว่า นิสิตแพทย์ชายและนิสิตแพทย์หญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่าง (จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: บทคัดย่อ) ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอนและอาคารสถานที่ นักศึกษาแพทย์ชายและหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมีความตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ความชำนาญเฉพาะทางของตนทั้งทางทฤษฎีและด้วยวิธีการปฏิบัติเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาแพทย์ มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาแพทย์

ให้การดูแลและแนะนำนักศึกษาแพทย์อย่างใกล้ชิดทำให้นักศึกษาแพทย์หญิงเกิดความศรัทธาและรักใคร่สนิทสนมกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษาแพทย์ชาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาแพทย์หญิงให้ความสนใจในพฤติกรรมต่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษาแพทย์ชาย จึงทำให้นักศึกษาแพทย์หญิงมีทัศนคติแตกต่างจากนักศึกษาแพทย์ชายในด้านอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาแพทย์หญิงจะให้ความสนใจเรื่องอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษาแพทย์ชาย เนื่องจากนักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่ที่เรียนจะต้องอยู่หอพักร่วมกัน ต้องใช้ทรัพยากรร่วมกัน นักศึกษาแพทย์หญิงจึงอาจให้ความสำคัญมากกว่า นอกจากนี้ยังให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมรอบข้างด้วย ในขณะที่นักศึกษาแพทย์ชายจะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวเท่าที่ควร ดังที่จำเนียร ช่างโชติ (2532: 188-189) กล่าวว่า เพศหญิงจะให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมและจะมีทักษะการรับรู้มากกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายจะให้ความสนใจในเรื่องของตนเองมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอี่ยมพร สุวรรณไตรย์ (2548:

บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการศึกษาการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาแพทย์แผนไทยประยุกต์ โรงเรียนอายุรเวท พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาแพทย์แผนไทยประยุกต์ โรงเรียนอายุรเวท โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผลไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุนทร เอี่ยมเกษมสิน (2547: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปริคณีก และระดับคลินิก มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกือบทุกด้านนักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปริคณีก และระดับคลินิกมีทัศนคติว่าแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริการนักศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ที่นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปริคณีก และระดับคลินิกมีทัศนคติว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาระดับปริคณีก คือนักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับชั้นปี 2 และปีที่ 3 โดยเฉพาะนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 เพิ่งข้ามฟากมาเรียนในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จึงมีความเป็นอิสระและความคุ้นเคยต่อสถาบันน้อย ยังต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ เช่น ระบบการศึกษา กฎ ระเบียบต่างๆ นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาในระดับปริคณีกจะต้องเรียนในห้องเรียนรวมและห้องปฏิบัติการฝึกทักษะ การศึกษาในระดับปริคณีกจะเป็นการสอนแบบบรรยาย ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาแพทย์ในระดับปริคณีก การใช้เวลาว่าง การเดินทางก็ไม่ใช่ปัญหาอะไร เพราะพอใจที่จะใช้ชีวิตในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ส่วนอาคารสถานที่ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ แม้จะมีเนื้อที่จำกัด แต่คณะก็ได้จัดตารางการใช้ให้อำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเต็มที่และสะดวกสบาย ส่วนนักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาในระดับคลินิก คือนักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 – 6 จะประสบอุปสรรคหลายด้าน เช่น การเรียนที่หนักขึ้นเพราะ

มีเรียนทฤษฎี ปฏิบัติการ และคลินิกควบคู่กันไป ทำให้ไม่สามารถแบ่งเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การอำนวยความสะดวกทางด้านอาคารสถานที่ การใช้ห้องเรียนทางคลินิก ซึ่งมีตารางเวลาจำกัดในการใช้ จึงทำให้นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาในระดับปริคลินิกและระดับคลินิกมีทักษะโดยรวมแตกต่างกัน ดังที่ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2525: 203) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักศึกษามีความแตกต่างกันไปในแต่ละชั้นปี ผู้สอนควรปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนตามสมควร ไม่ควรเลือกวิธีเดียว อย่างเดียวกับนักศึกษาทุกชั้นปี ส่วนด้านการบริการนักศึกษา นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาในระดับปริคลินิก และระดับคลินิก มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้จัดบริการด้านการบริการนักศึกษาในลักษณะเดียวกัน รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการให้บริการด้านการลงทะเบียนเรียน การค้นคว้าหนังสือในห้องสมุด ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล การให้บริการด้านสุขภาพและอนามัย และการให้บริการน้ำดื่ม-น้ำใช้ ดังที่สำเนา ขจรศิลป์. (2537: 7) ได้กล่าวถึงการจัดบริการนักศึกษาว่าจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาในทุกด้านของนักศึกษา เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองโดยการจัดบริการที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือจัดปัญหาต่างๆ ให้แก่นักศึกษาเพื่อช่วยให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมิตรา ชิตามร (2546: 69) ที่ศึกษาทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาต่างชั้นปีมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นักศึกษาแพทย์ที่ศึกษาระดับปริคลินิก และระดับคลินิก มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากลักษณะการเรียนของแพทย์จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มีการเรียนที่มีลักษณะแบ่งกลุ่ม นักศึกษาแพทย์มักช่วยเหลือกันทั้งด้านการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกัน อีกประการหนึ่งคณะแพทย์รับนักศึกษาโดยวิธีการสอบตรง ส่วนมากนักศึกษาที่มาสมัครสอบมักจะเป็นนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัด ทำให้นักศึกษาที่มีความเข้าใจกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังที่วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 45-46) ที่กล่าวว่าสังคมกลุ่มเพื่อนจะทำให้ นิสิตรู้สึกว่าเป็นตนเอง ประสบความสำเร็จและกลุ่มจะสนับสนุนสนองอารมณ์ จิตใจ และความต้องการของนิสิต นิสิตมีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจชีวิตของการอยู่ร่วมกัน การสมาคม การทำงานกับคนอื่นที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน กลุ่มเพื่อนจะกระตุ้นให้นิสิตเกิดความคิดและประสบการณ์ใหม่ๆ เช่นเดียวกับงานวิจัยของทิพนัน ปาสนา (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสุรินทร์ ตามความเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาภาคปกติ และกศ.บป. มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสุรินทร์ ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาแพทย์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาแพทย์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ต่างก็ต้องใช้เวลาในการศึกษาและมีประสบการณ์ในคณะแพทย์ร่วมกันทั้ง 6 ปี ได้รับการถ่ายทอดการ

เรียนการสอนจากอาจารย์ผู้สอน เนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และประสบการณ์ทางการแพทย์ในลักษณะเดียวกัน มีบรรยากาศการเรียนการสอนเหมือนกัน มีอายุใกล้เคียงกัน บางคนอยู่คนละระดับแต่มีอายุเท่ากัน นอกจากนี้นักศึกษาแพทย์ทั้งหมดยังจัดว่าเป็นกลุ่มคนวัยเดียวกัน มีความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมคล้ายๆกัน ทำให้มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน ดังที่ทองเรียน อมรัชกุล (2525: 39) กล่าวว่านิสิตเมื่อเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อความสำเร็จในเชิงวิชาการ มีความสนใจศึกษาหาความรู้ ความคิดต่าง ๆ ทำให้นิสิตสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพทางวิชาการและอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาที่นิสิตศึกษาได้ง่าย สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการปรับตัวโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชญาภาณท์ นวลสิงห์ (2547: 72) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาแพทย์คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เกือบทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ ที่นักศึกษาแพทย์มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้สภาพแวดล้อมที่จัดให้นักศึกษาแพทย์ในแต่ละด้านมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะควรให้ความสำคัญต่อการฝึกปฏิบัติด้านหัตถการในระดับคลินิกให้มากขึ้น เป็นการเพิ่มพูนทักษะใหม่ๆ ในการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาแพทย์ให้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาแพทย์ได้ทราบว่าสามารถเลือกเรียนวิชาเลือกอื่นๆ ที่นักศึกษาแพทย์สนใจได้

2. สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะควรส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์การสอน โดยเปิดโอกาสให้ศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ มาถ่ายทอดให้กับนักศึกษาแพทย์ให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้งานด้านกิจกรรมนักศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะควรจัดตารางเวลาเรียนและกำหนดวันและเวลาในการจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อนักศึกษาแพทย์เพื่อสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้มากขึ้น และควรมีการสนับสนุนให้นักศึกษาแพทย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับชุมชนใกล้เคียง

4. สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา เพื่อให้งานด้านการบริการนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คณะควรให้ความสำคัญต่อการบริการด้านต่างๆ เช่น บริการโภชนาการ บริการลงทะเบียน คณะฯ ควรประเมินผลการให้บริการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และควรจัดให้เพียงพอเหมาะสม โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ร้านถ่ายเอกสาร บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บริการเครื่องคอมพิวเตอร์บนหอผู้ป่วย และจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจภายในคณะฯ เพิ่มขึ้น

5. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เพื่อให้การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น คณะฯ ควรจัดให้มีสถานที่ที่สามารถใช้ทบทวน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนเพิ่มขึ้น ในส่วนของโรงอาหารก็เช่นกัน คณะฯ ควรปรับปรุงและขยายพื้นที่โรงอาหาร เพื่อให้ให้นักศึกษามีที่นั่งรับประทานอาหารได้อย่างสะดวกสบาย และควรจัดให้มีสนามกีฬาประเภทต่างๆ ภายในคณะฯ เพิ่มขึ้น

6. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน คณะฯ ควรส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ของนักศึกษาในการเรียนจนกระทั่งเรียนจบการศึกษาเป็นบัณฑิตแพทย์แล้ว และควรส่งเสริมและมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ในด้านอื่นๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลกับคณะแพทยศาสตร์อื่นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ สุวรรณโคตร. (2534). “นวัตกรรมการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในต่างยุคสมัย” ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการชุดที่ 2 เรื่องนวัตกรรมการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา. ตอนที่ 27 หน้า 1-16. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กนกรัตน์ นาคหุทัย. (2540). สภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัมพล เกื้อกุล. (2547). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม. (2542). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา ในทัศนะของนิสิตและอาจารย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพร พินิจการ. (2548). ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โกวิท วรพิพัฒน์. (2536). “การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน”. เอกสารวิชาการ.
- คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2546). สารสำคัญของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. (2552). คู่มือนักศึกษาแพทย์. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2552, จาก http://www.si.mahidol.ac.th/th/education/edu/images/web_51/index.htm#
- จักรกฤษณ์ ประกอบผล. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2532). จิตวิทยาความแตกต่าง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- จำนง อินทองคำ. (2533). *สรุปรายงานวิจัยสำรวจสภาพแวดล้อมวิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี*
ปัตตานี: งานวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี.
- จำรัส นองมาก. (2536, มกราคม-เมษายน). องค์ประกอบด้านการสอนที่ส่งผลต่อนักเรียน. *วารสาร*
วิธีวิทยาการวิจัย 4:1.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). *การเรียนการสอนของพยาบาลศาสตร์: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะ*
ครุศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชญาภาณท์ นวลสิงห์. (2547). *ความพึงพอใจของนิสิตต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
องครักษ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐพล พุ่มชุมพล. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิศวกรรมศาสตร์*
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พิพัฒน์ชูเกียรติ. (2541). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่*
1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนานิน. (2524). *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. (2544). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยา*
ศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพนเตร ปาสนา. (2544). *สภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสุรินทร์. สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2551,*
จาก <http://library.srru.ac.th>
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). *การบริหารกิจการนิสิต: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการ*
พิมพ์.
- นวรรตน์ เครื่องคำ;และจงกลณี มณีเดช. (2540). *สภาพปัญหาและแนวทางการใช้อาคารสถานที่*
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ใน รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นางพงษ์ เพ็ชรอุไร. (2547). *สภาพแวดล้อมการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต*
ปัตตานี เหมาะสมต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษา ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2551, จาก <http://mis-pattani2.pn.psu.ac.th/mail/mail2/looknote.php?&Did=01321 &PHPSESSID=78a22fe363d05bcbc510b40f26805d27>
- นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3. (2549, 24 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดยสุนันท์ สุขสวัสดิ์. ที่คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.

- นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4. (2549, 24 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดยสุนันท์ สุขสวัสดิ์. ที่คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5. (2549, 24 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดยสุนันท์ สุขสวัสดิ์. ที่คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6. (2549, 24 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดยสุนันท์ สุขสวัสดิ์. ที่คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นัยนา อ่างสันติกุล. (2522). การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ วรรณเวช. (2538). สภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทุม นพคุณ. (2535). การบริหารงานวิชาการ วิทยาลัยพณิชยการบางนา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย พณิชยการบางนา.
- ประสงค์ วงศาโรจน์. (2541). สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาครในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาน อุพารธรรม. (2535). สภาพแวดล้อมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิค กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ปราณี ทองแต้ม. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ภูเก็ต: งานวิจัยและ พัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภูเก็ต. ถ่ายเอกสาร.
- พจนา สมทรัพย์. (2548). ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการให้บริการการศึกษาของคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์. (2548). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ทมมจิตโต ป.ธ.9, Ph.d). (2539). ครูที่ดีต้องมีธรรมะ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ พุทธธรรม.
- พระมหาสุพิน ชินะปัด. (2546). คุณลักษณะของพระนิสิตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยใน ทัศนะของพระนิสิต. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่)*.

พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เพ็ญแข ประจันปัจฉินึก;และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรในด้านการบริการของมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2541,พฤษภาคม). "ความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษา," *วารสารสภาการศึกษา*. 10. 47-55.

_____. (2525). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มันทนา แขวงโสภา. (2538). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพยาบาลและผดุงครรภ์ กระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. ปรินิพนธ์. กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ยุพา ภู่นพคุณดี. (2549). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

วรรณภา อธิธิไธยยะ. (2537). *รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการและบริการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต*. ภูเก็ต : งานวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *บุคลากรนิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่และคนอื่นๆ. (2540). *กระบวนการทัศน์ใหม่: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง.

วินัย วีรพัฒนานนท์. (2542, มิถุนายน). *ความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวของการอุดมศึกษา*. ใน *วารสารอุดมศึกษาสัมพันธ์ เรื่อง อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.

วิจิตร สินสิริ. (2534). *การอุดมศึกษาเชิงรุก*. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินติ้ง.

วิจิตร วรุตบางกูร. (2524). *การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ขนิษฐาการพิมพ์และโฆษณา.

วินุ ทองพวง. (2542). *การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2530). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิไล ดังทัดสวัสดิ์,พ.ต.อ. (2536). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริการการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิไลวรรณ พิชยานุวัฒน์;และสมหวัง พิชยานุวัฒน์. (2519 พฤศจิกายน – ธันวาคม). วิธีประเมินสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย. *วารสารครุศาสตร์* 4 : 24-34.
- ศรีสกุล จารุจินดา. (2552). *แพทยศาสตร์ศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2552, จาก <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~boonnart/teachrol.html>
- สมหวัง พิชยานุวัฒน์. (2528, ธันวาคม). ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา. ลาดพร้าว.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2537). *มติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1: พื้นฐานและบริการนักศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____ (2538). *มติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุทนต์ ศรีไธย์. (2539). *การสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทัศน์ สุขประเสริฐ. (2544). *ประเมินหลักสูตรแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร เอี่ยมเกษมสิน. (2547). *สภาพแวดล้อมในสถาบันราชภัฏสวนดุสิตตามความคิดเห็นของนักศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุปรียา หิรัญโร. (2524). *การวางแผนอาคารสถานที่ของโรงเรียน*. ใน เอกสารประกอบการสอน 521. ชลบุรี: ภาควิชาการบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตรา ชิตามร. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพล เย็นเจริญ. (2543). *ความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา สังกัดกรมสามัญศึกษา* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุวรรณ สุขสมภักดิ์. (2530). *สภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขต นครศรีธรรมราชในทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร*. ปรินทิพ. กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวพร ตั้งสมรพงษ์. (2545, 8-9 สิงหาคม). การพัฒนาบัณฑิตในศตวรรษที่ 21. *เอกสารประกอบการสัมมนาชุดที่ 1 กระบวนทัศน์และกลยุทธ์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. กรุงเทพฯ: ปรินทิพ.
- โสภภาพรรณ ดันตยาคม และสมบัติ วัจนะสาธิตกุล. (2523). *ลักษณะนิสิตระดับอุดมศึกษาและแนวโน้ม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.บ.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541). *ดัชนีบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- อรรถพร คุณพันธ์. (2521). *การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ (2542). *รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนวย นาคทัต. (2540). *การพัฒนาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. กรุงเทพฯ: กองวิทยาลัยเทคนิค. กรมอาชีวศึกษา.
- อำพัน อ่องเอี่ยม. (2541). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีปทุม ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา*. ปรินทิพ. กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอี่ยมพร สุวรรณไตรย์. (2548). *การศึกษาการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาแพทย์แผนไทยประยุกต์ โรงเรียนอายุรเวท*. ปรินทิพ. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Astin, Alexander W. and J. L. Holland. (1961). The Environment Assessment Technique : A way to Measure College Environments. *Journal of Education and Psychology*. 52: 308-316.
- Astin, Alexander W. (1968). *The College Environment*. Washington, D.C.: American Council on Education.
- _____ (1971). *The College Environment*. Washington, D.C.: American Council on Education.
- Bowman Paul H. (1965). "Family Role in the Mental Health of School," In *Mental Health and Achievement*. New York: John Wiley and Sons.

- Centra, J.A, R.T. Hartnett;& R.E. Peterson. (1970). Faculty View of Institutional Functioning : A New Measure of College Environment. *Journal of Educational And Psychological Measurement*. 30: 405-416.
- Cronbach, Lee J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York: Harper.
- Feldman, K.A. (1972). Assessing The Influences of Different College Environment. In *College and Student*. New York: Pergaman Press. p. 143-148.
- Ferguson, George Andrew. (1981). *Statistical Analysis in Psychological and Education*. 5th ed. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R.V.;& Morgan, D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*. New York: McGraw-Hill.
- Mehrens, William A. ;& Irvin J. Lehman. (1973). *Measurement and evaluation in Education and Psychology*. New York: Rinehart and Winston.
- Newcomb, Theodore M. (1962). *Student Peer Group Influence* In *Personality Factors on the College Campus*. New York : Social Science Research Council.
- Pace, C.R.;& Stern, G. (1958). An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment. In *The Journal of Educational Psychology*. 49: 264-277.
- _____ (1965). An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment. *Journal of Education Psychology*. 49: 260-277.
- Saylor, Galen J.;& William, Alexander M. (1974). *Planning Curriculum of Schools*. New York: Holt Rinehart and Winston Inc.
- Steers, Richard M., Gerardo R. Ungson and Richard T. Mowdy. (1985). *Managing Effective Organizations: an Introduction*. Boston: Kent Publishing.
- Travers, Robert M.W. (1958). *Educational Measurement*. New York: The Macmillan Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือหน้าและแบบสอบถาม

ที่ศร 0519.12/ ๗๖๐๘

เลขที่	49813
วันที่	17 ส.ค. 2550
เวลา	(4.30)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตึกภูมิวิทย์ 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

23 พฤศจิกายน 2550

เลขที่	11-304
วันที่	11-304
เวลา	11-304

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เนื่องด้วย นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์" โดยมี อาจารย์จารุวรรณ สกุลกู ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาระดับปีที่ 1-6 สาขาวิชาแพทยศาสตร์ ภาควิชาศัลยกรรม ศัลยกรรมกระดูกและข้อ และศัลยกรรมหัวใจและทรวงอก ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์ ขอทำการเก็บข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ขอให้ข้อมูลกับนักศึกษา จำนวน 50 คน และครั้งที่ 2 จำนวน 302 คน ในระหว่างเดือนธันวาคม 2550 - เดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ ได้ทำการเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

① เรียน รองคณบดีฝ่ายวิจัย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเศรษฐ)

(รศ.นพ.อภิชาติ อัครมงคลกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

11 ส.ค. 2550

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต มือถือ 089-1887182

ผู้รับทราบ นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา
11-304 11-304 11-304

กรมการแพทย์	เลขที่รับ	วันที่	เวลา
	1611	18 มิ.ย.	19.19

งานแพทยศาสตรศึกษา
รับที่ 1263
วันที่ 19 มิ.ย. 2551
เวลา 14.00 น.

2551

คณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล บางกอกน้อย
กรุงเทพฯ 10700

ที่ ศธ 0517.07/ 9288

วันที่ 14 มิถุนายน 2551

เรื่อง ขินดีให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลประกอบการทำปฏิญาณตน

เรียน คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ศธ 0519.12/7208 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2550

ตามที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เข้าเก็บข้อมูลโดยวิธีการตอบแบบสอบถามกับนักศึกษาระดับปีที่ 1 – 6 จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ขอเก็บกับนักศึกษา จำนวน 50 ราย และ ครั้งที่ 2 ขอเก็บกับนักศึกษา จำนวน 302 ราย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำปฏิญาณตน เรื่อง “สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์” ความละเอียดดังแจ้งแล้วนั้น

คณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พิจารณาแล้วยินยอมให้ นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ ทำการเก็บข้อมูลได้ตามที่ขอความอนุเคราะห์มา ทั้งนี้ได้ผ่านการรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2551 ที่แนบมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

เว้น อนุสุนันท์

4.๕

(รศ.ดร.พญ. นิตารัตน์ โฉมศุกะ)

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์อนุพันธ์ ดันติวงศ์)

รองคณบดีฝ่ายการศึกษาระดับปริญญา

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

19 มิ.ย. 51

คณบดีคณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล

สำนักงานรองคณบดีฝ่ายวิจัย

โทร. 0 2419 9407-9 โทรสาร 0 2418 3307

สำนักงาน รองคณบดีฝ่ายวิจัย, รองคณบดีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญญาดุษฎีบัณฑิต

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 6 ด้าน คือ
ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา
ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปใช้
ประโยชน์ได้ต่อไป แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / หรือ X หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () 1. หญิง () 2. ชาย

2. ระดับที่ศึกษา

() 1. ระดับปริคลินิก (ปี2-3) () 2. ระดับคลินิก (ปี4-6)

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนน GPA)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาค่า
น้ำหนักระดับความคิดเห็นของท่าน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล		ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
<u>ด้านการเรียนการสอน</u>						
1.	เนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนมีความ ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของ สังคม					
2.	เอกสารประกอบการเรียนการสอนเข้าใจง่าย และครอบคลุม					
3.	สื่อการเรียนการสอนที่ประกอบการสอนมี ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น					
4.	เครื่องมือและอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการช่วย ให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น					
5.	การเชื่อมโยงความรู้ทางด้านทฤษฎีกับด้าน ปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน					
6.	การจัดลำดับรายวิชาเรียนจากง่ายไปหายาก ช่วยให้ผู้เรียนมีพื้นฐานที่เหมาะสม					
7.	จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษา เมื่อเรียนกลุ่มย่อยในแต่ละรายวิชาเหมาะสม					

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล		ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
<u>ด้านการเรียนการสอน (ต่อ)</u>						
8.	มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา เพื่อให้ศึกษานำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง					
9.	การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล					
10.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการวินิจฉัยโรคต่างๆ เช่น มีการจัดกลุ่มย่อย ยกตัวอย่างกรณีศึกษา โดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำ เป็นต้น					
11.	มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในการเรียน					
12.	มีการให้โอกาสแก่นักศึกษาเท่าเทียมกันในการเรียนรู้ความหลากหลายของคนไข้ที่เป็นกรณีศึกษา					
13.	มีการกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม					
14.	มีการเรียนการสอนด้านหัตถการในระดับคลินิกอย่างเหมาะสม					
15.	มีการให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเสรีที่น่าสนใจเพิ่มเติม					
<u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>						
16.	มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา					
17.	มีการสอดแทรกความรู้ใหม่ๆ และความทันสมัยในรายวิชาที่สอน					

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล		ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
<u>ด้านอาจารย์ผู้สอน (ต่อ)</u>						
18.	อาจารย์สามารถสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ นักศึกษาสนใจวิชาที่เรียน					
19.	มีการให้คำปรึกษากับนักศึกษานอกเวลา สอน					
20.	มีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาได้เหมาะสมและ ดำเนินการสอนตามลำดับ					
21.	อาจารย์แจกคำอธิบายรายวิชาให้นักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางการเรียนการสอนชัดเจน ตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน					
22.	อาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อการ เรียนการสอน					
23.	อาจารย์มีวิธีอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่าย และเข้าใจหลักที่สำคัญ					
24.	มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาที่ไม่เข้าใจ					
25.	อาจารย์มุ่งสอนให้นักศึกษาสามารถนำ ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้					
26.	อาจารย์มีวิธีการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ นักศึกษาร่วมทำงานกันเป็นกลุ่ม เช่น การ ทำรายงาน/ทำการค้นคว้าเป็นกลุ่มนำเสนอ รายงานและผลงานการศึกษาค้นคว้าเป็น กลุ่ม เป็นต้น					
27.	อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าทุก ครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงวันและเวลาจาก ตารางการเรียนการสอน					

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล		ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
<u>ด้านกิจกรรมนักศึกษา</u>						
28.	ทางคณะฯ จัดสรรเวลาให้นักศึกษาได้ทำ กิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
29.	กิจกรรมของนักศึกษาที่จัดขึ้นเป็นไปตาม ความสนใจ					
30.	กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในคณะฯมีคุณค่าและ เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา					
31.	กิจกรรมช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์					
32.	คณะฯมีการสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วม กิจกรรมกับชุมชนใกล้เคียง					
33.	คณะฯส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาจัด กิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์นอกเหนือจาก การเรียนการสอนในห้องเรียน					
34.	สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม เช่นอุปกรณ์ต่างๆ ได้รับการสนับสนุนจาก คณะฯ					
<u>ด้านการบริการนักศึกษา</u>						
35.	คณะฯจัดปฐมนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับ หลักสูตรการเรียนการสอน วิชาเลือก ระเบียบ การปฏิบัติตนในคณะฯแพทย์ให้แก่นักศึกษา เข้าใจทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่					
36.	คณะฯมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ นักศึกษาเช่นการลงทะเบียน เป็นต้น					
37.	คณะฯมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษา ในด้านทุนการศึกษา					

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล		ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านการบริการนักศึกษา (ต่อ)						
38.	คณะฯให้คำแนะนำในการศึกษาและเลือก วิชาเรียนเป็นอย่างดี					
39.	นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาที่คณะตั้งให้ทุกครั้งที่มี ปัญหาการเรียน					
40.	หอสมุดให้การบริการที่เหมาะสมแก่ การศึกษาค้นคว้า					
41.	หอสมุดมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้บริการ นักศึกษาและให้บริการศึกษา ค้นคว้าเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
42.	กำหนดระยะเวลาของการให้ยืม/คืนหนังสือมี ความเหมาะสม					
43.	นักศึกษาได้รับการบริการที่สะดวกและ รวดเร็วจากร้านถ่ายเอกสารที่ตั้งอยู่ภายใน บริเวณคณะฯ					
44.	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้ นอกเวลาเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
45.	นักศึกษาได้รับความสะดวกเป็นอย่างดีใน การใช้บริการของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
46.	คณะฯจัดบริการเครื่องคอมพิวเตอร์บนหอ ผู้ป่วยได้เพียงพอกับความต้องการของ นักศึกษา					
47.	คณะฯจัดที่นั่งสำหรับพักผ่อนและสันทนา การนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาอย่าง พอเพียง					

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล		ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด (5)	เห็น ด้วย มาก (4)	เห็น ด้วย ปาน กลาง (3)	เห็น ด้วย น้อย (2)	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด (1)
<u>ด้านอาคารสถานที่</u>						
48.	นักศึกษาที่มีสถานที่ที่สามารถใช้บทวน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน					
49.	สภาพห้องเรียนไม่มีเสียงรบกวนจาก ภายนอก					
50.	คณะฯจัดให้มีโรงอาหารอย่างเพียงพอและ เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา					
51.	บริเวณที่รับประทานอาหารสะอาด ถูก สุขลักษณะ					
52.	คณะฯจัดให้มีสนามกีฬาประเภทต่างๆอย่าง เพียงพอและเหมาะสม					
53.	คณะฯจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัย ภายในคณะฯอย่างทั่วถึงและเพียงพอ					
<u>ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน</u>						
54.	นักศึกษาส่วนใหญ่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน					
55.	นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ร่วมกัน					
56.	นักศึกษาส่วนใหญ่ปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับ เพื่อนๆ					
57.	นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดี					
58.	นักศึกษาปรึกษากันในกลุ่มเพื่อนในการ เลือกเข้าร่วมกิจกรรม					
59.	นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นทาง วิชาการและการแลกเปลี่ยนความรู้ความ คิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน					

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
<u>ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน(ต่อ)</u>					
60. นักศึกษาใช้เวลาสังสรรค์กับเพื่อนร่วมคณะ ในโอกาสต่างๆ					
61. บรรยากาศในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นไปอย่างราบรื่น					
62. นักศึกษารุ่นพี่มีความสัมพันธ์อันดีต่อรุ่นน้อง และให้ความช่วยเหลือแนะแนวด้านการ เรียนแก่รุ่นน้อง					

โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
จดหมายขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/5374

วันที่ 6 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์” โดยมี อาจารย์จรรุวรรณ สกุลกู และ อาจารย์สุพร ตั้งสมวรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครา วัฒนานรงค์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชิญหาให้ นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/5373

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

เนื่องด้วย นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์” โดยมี อาจารย์จ้าววรรณ สกุลคู และ อาจารย์สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์พนัสยา เขียวธาดากุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอื้อพงศ์ จตุรธำรง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุนันท์ สุขสวัสดิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4115-038, 089-187-182

ภาคผนวก ค
รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์เอื้อพงศ์ จตุรธำรง
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงพนัสยา เขียวธาดากุล
ภาควิชาพยาธิวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนานรงค์
สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น

เรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ในทัศนะของนักศึกษาแพทย์

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามชุดนี้ทั้งฉบับ = 0.960

ข้อ	คำถาม	ค่า t
	<u>ด้านการเรียนการสอน</u>	
1.	เนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม	4.139
2.	เอกสารประกอบการเรียนการสอนเข้าใจง่ายและครอบคลุม	2.971
3.	สื่อการเรียนการสอนที่ประกอบการสอนมีช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	2.243
4.	จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการมีเพียงพอสำหรับนักศึกษา	1.037
5.	การเชื่อมโยงความรู้ทางด้านทฤษฎีกับด้านปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน	3.296
6.	การจัดตารางสอนแต่ละวันมีความเหมาะสม	1.579
7.	จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาเมื่อเรียนกลุ่มย่อยในแต่ละรายวิชาเหมาะสม	2.081
8.	มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา เพื่อให้นักศึกษา นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง	4.896
9.	การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล	4.224
10.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการวินิจฉัยโรคต่างๆ เช่น มีการจัดกลุ่มย่อย ยกตัวอย่างกรณีศึกษา โดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำ เป็นต้น	3.984
11.	มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในการเรียน	3.086
12.	มีการให้โอกาสแก่นักศึกษาเท่าเทียมกันในการเรียนรู้ความหลากหลายของคนไข้ที่เป็นกรณีศึกษา	4.811
13.	มีการกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	6.041
14.	มีการเรียนการสอนด้านหัตถการในระดับคลินิกอย่างเหมาะสม	2.682
15.	มีการให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเสริมที่น่าสนใจเพิ่มเติม	4.047

ข้อ	คำถาม	ค่า t
	<u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>	
16.	มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา	4.449
17.	มีการสอดแทรกความรู้ใหม่ๆ และความทันสมัยในรายวิชาที่สอน	4.158
18.	อาจารย์สามารถสร้างแรงจูงใจเพื่อให้นักศึกษาสนใจวิชาที่เรียน	4.962
19.	มีการให้คำปรึกษากับนักศึกษานอกเวลาสอน	4.696
20.	มีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาได้เหมาะสมและดำเนินการสอนตามลำดับ	6.128
21.	อาจารย์แจกคำอธิบายรายวิชาให้นักศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางการเรียนการสอนชัดเจนตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน	2.644
22.	อาจารย์มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน	5.856
23.	อาจารย์มีวิธีการอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่ายและเข้าใจหลักที่สำคัญ	5.718
24.	มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ไม่เข้าใจ	3.116
25.	อาจารย์มุ่งสอนให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	6.363
26.	อาจารย์มีวิธีการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาร่วมทำงานกันเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงาน/ทำการค้นคว้าเป็นกลุ่มนำเสนอรายงานและผลงาน การศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม เป็นต้น	5.486
27.	อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงวันและเวลาจากตารางการเรียนการสอน	2.817
	<u>ด้านกิจกรรมนักศึกษา</u>	
28.	ทางคณะฯ จัดสรรเวลาให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	3.150
29.	กิจกรรมของนักศึกษาที่จัดขึ้นเป็นไปตามความสมัครใจ	2.742
30.	กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในคณะฯ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา	2.309
31.	กิจกรรมช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	4.342
32.	คณะฯ มีการสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนใกล้เคียง	3.926
33.	คณะฯ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน	5.567
34.	สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม เช่น อุปกรณ์ต่างๆ ได้รับการสนับสนุนจากคณะฯ	3.817
	<u>ด้านการบริการนักศึกษา</u>	
35.	คณะฯ จัดปฐมนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน วิชาเลือก ระเบียบการปฏิบัติตนในคณะฯ แพทย์ให้แก่นักศึกษาเข้าใจทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่	3.300
36.	คณะฯ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักศึกษา เช่น การลงทะเบียน เป็นต้น	4.043

ข้อ	คำถาม	ค่า t
37.	คณะฯมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านทุนการศึกษา	6.496
38.	คณะฯให้คำแนะนำในการศึกษาและเลือกวิชาเรียนเป็นอย่างดี	7.355
39.	นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่คณะฯตั้งให้ทุกครั้งที่มีปัญหาการเรียน	5.742
40.	หอสมุดให้การบริการที่เหมาะสมแก่การศึกษาค้นคว้า	4.896
41.	หอสมุดมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้บริการ นักศึกษาและให้บริการศึกษาค้นคว้าเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	4.944
42.	กำหนดระยะเวลาของการให้ยืม/คืนหนังสือมีความเหมาะสม	5.486
43.	นักศึกษาได้รับการบริการที่สะดวกและรวดเร็วจากร้านถ่ายเอกสารที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณคณะฯ	3.102
44.	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้นอกเวลาเรียนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	4.730
45.	นักศึกษาได้รับความสะดวกเป็นอย่างดีในการใช้บริการของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	5.938
46.	คณะฯจัดบริการเครื่องคอมพิวเตอร์บนหอผู้ป่วยได้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา	3.297
47.	คณะฯจัดที่นั่งสำหรับพักผ่อนและสันทนาการนอกเวลาเรียนสำหรับนักศึกษาอย่างพอเพียง	3.201
	<u>ด้านอาคารสถานที่</u>	
48.	นักศึกษามีสถานที่ที่สามารถใช้ทบทวน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน	1.941
49.	สภาพห้องเรียนไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก	2.567
50.	คณะฯจัดให้มีโรงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	2.149
51.	บริเวณที่รับประทานอาหารสะอาด ถูกสุขลักษณะ	3.898
52.	คณะฯจัดให้มีสนามกีฬาประเภทต่างๆอย่างเพียงพอและเหมาะสม	2.723
53.	คณะฯจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในคณะฯอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	3.327
	<u>ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน</u>	
54.	นักศึกษาส่วนใหญ่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	4.933
55.	นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ร่วมกัน	5.578
56.	นักศึกษาส่วนใหญ่ปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนๆ	2.993
57.	นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดี	6.110

ข้อ	คำถาม	ค่า t
58.	นักศึกษาปรึกษากันในกลุ่มเพื่อนในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรม	4.873
59.	นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นทางวิชาการและการแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	5.111
60.	นักศึกษาใช้เวลาสังสรรค์กับเพื่อนร่วมคณะในโอกาสต่างๆ	3.528
61.	บรรยากาศในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น	5.045
62.	นักศึกษารุ่นพี่มีความสัมพันธ์อันดีต่อรุ่นน้องและให้ความช่วยเหลือแนะ แนวด้านการเรียนแก่รุ่นน้อง	4.299

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	น.ส. สุนันท์ สุขสวัสดิ์
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	41 หมู่ 3 ตำบลบ้านป้อม อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
หน้าที่การงานในปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	งานแพทยศาสตรศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524	ประโยควิชาชีพ (การขาย) วิทยาเขตพัฒนวิชาการพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การตลาด) วิทยาเขตพัฒนวิชาการพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2537	ปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ (ศศ.บ.) สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ